

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (kibővített ötödik tanács)

2005. február 3. *

A T-19/01. sz. ügyben,

a **Chiquita Brands International, Inc.** (székhelye: Trenton, New Jersey [Amerikai Egyesült Államok]),

a **Chiquita Banana Co. BV** (székhelye: Breda [Hollandia])

és

a **Chiquita Italia, S.p.A** (székhelye: Róma [Olaszország])

(képviselik őket: C. Pouncey solicitor és L. Van Den Hende ügyvéd, kézbesítési cím: Luxembourg)

felpereseknek

az **Európai Közösségek Bizottsága** (képviselik kezdetben: C. Van der Hauwaert, C. Brown, később: L. Visaggio, C. Brown, M. Niejahr és végül: M. Visaggio és C. Brown, meghatalmazotti minőségben, segítők: N. Khan barrister, kézbesítési cím: Luxembourg)

alperes ellen

* Az eljárás nyelve: angol.

a 404/93/EGK tanácsi rendeletnek a Közösségbe irányuló banánbehozatal szabályai tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 1998. október 28-i 2362/98/EK bizottsági rendelet (HL L 293., 32. o.) elfogadása és hatályban tartása miatt állítólagosan elszenvedett kár megtérítése iránti keresete tárgyában,

AZ EURÓPAI KÖZÖSSÉGEK ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁGA
(kibővített ötödik tanács),

tagjai: P. Lindh elnök, R. García-Valdecasas, J. D. Cooke, P. Mengozzi és M. E. Martins Ribeiro bírák,

hivatalvezető: J. Plingers tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2004. február 12-i tárgyalásra,

meghozta a következő

Ítéletet

Jogi háttér és a jogvita előzményei

1. *A 404/93 rendelet*

- 1 A banánpiac közös szervezéséről szóló, 1993. február 13-i 404/93/EGK tanácsi rendelet (HL 1993. L 47., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 13. kötet, 388. o.) IV. címében 1993. július 1-jei hatállyal a harmadik országokkal való kereskedelem közös rendszere lépett a különböző nemzeti rendszerek helyébe. A

rendelet különbséget tett a Közösségben termesztett „közösségi banán”, az afrikai, karibi és csendes óceáni (AKCS) országokon kívüli harmadik országokból származó banán, azaz „nem AKCS-harmadik országokból származó banán”, a „hagyományos AKCS-banán” és a „nem-hagyományos AKCS-banán” között. A „hagyományos AKCS-banán” és a „nem-hagyományos AKCS-banán” az AKCS-országok által exportált banánmennyiségekre utalt, amelyek az előbbi esetében nem haladták meg a 404/93 rendelet mellékletében meghatározott mennyiségeket, az utóbbi esetben pedig meghaladták azokat.

- 2 A 404/93 rendelet 17. cikkének első bekezdése értelmében a Közösségbe irányuló banánimport behozatali engedély bemutatásához kötött. A behozatali engedélyt a tagállam bármely érintett fél kérésére állítja ki, függetlenül a cég székhelyétől, jogfenntartással a 18. és 19. cikk végrehajtására hozott különleges rendelkezésekre.

- 3 A 404/93 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése felosztotta a 18. cikk által bevezetett vámkontingenst, melyből 66,5%-ot nyitott meg a piaci szereplők azon kategóriája számára, akik harmadik országból származó és/vagy nem hagyományos AKCS-banánt forgalmaztak (A kategória), 30%-ot a piaci szereplők azon kategóriája számára, akik közösségi és/vagy hagyományos AKCS-banánt forgalmaztak (B kategória), és 3,5%-ot a Közösségen belüli piaci szereplők azon kategóriája számára, akik közösségi és/vagy hagyományos AKCS-banántól eltérő banán forgalmazását kezdték el 1992-től (C kategória).

2. Az 1442/93 rendelet

- 4 1993. június 10-én a Bizottság elfogadta a Közösségbe történő banánimportra vonatkozó rendelkezések alkalmazása részletes szabályainak meghatározásáról szóló 1442/93/EGK rendeletet (HL L 142., 6. o., a továbbiakban: az 1993. évi rendelkezések). Ezek a rendelkezések 1998. december 31-ig maradtak hatályban.

5 Az 1442/93 rendelet 3. cikke (1) bekezdésének fogalom meghatározása szerint a 404/93 rendelet 18. és 19. cikke alkalmazásában az A és B kategóriába tartozó „piaci szereplők” gazdasági szereplők vagy más jogalanyok, akik saját számlájukra a következő tevékenységek közül legalább egyet gyakorolnak:

„a) zöld, harmadik országból származó és /vagy AKCS-banán termelőktől történő megvásárlása, vagy adott esetben e termékek termelése, majd ezt követő szállítása és értékesítése a Közösségben;

b) tulajdonosként zöld banán szállítása és szabad forgalomba hozatala, valamint eladása a Közösségben történő későbbi forgalmazás céljából, melynek során a termékben bekövetkező minőségi romlás vagy veszteség kockázata a termék-tulajdonos által viselt kockázatokkal egyenértékű;

c) tulajdonosként zöld banán érlelése és forgalomba hozatala a Közösségen belül”.

6 Az 1442/93 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése a következőképpen rendelkezik:

„A tagállamok illetékes hatóságai külön listákat állítanak össze az A és B kategóriába tartozó piaci szereplőkről, és azokról a mennyiségekről, amelyeket az egyes piaci szereplők a vámkontingens megnyitási évét megelőző három év egyes éveiben forgalmaztak, a 3. cikk (1) bekezdésében meghatározott gazdasági tevékenységek szerint lebontva. A piaci szereplők regisztrálása és az egyes piaci szereplők által forgalmazott mennyiségek megállapítása saját kezdeményezésre, a piaci szereplők írásbeli kérelmére történik, melyet egyetlen általuk választott tagállamban kell benyújtani.”

- 7 Az 1442/93 rendelet 5. cikkének (1) bekezdése értelmében a tagállamok illetékes hatóságai minden évben meghatározzák minden A és B kategóriába tartozó, általuk regisztrált piaci szereplő számára a kontingens megnyitási évét megelőző három év során forgalmazott átlagmennyiségeket, a 3. cikk (1) bekezdésében meghatározott gazdasági tevékenységek szerint lebontva. Ezt az átlagot nevezték a piaci szereplő „referenciamennyiségének”. Az 5. cikk (2) bekezdése szerint a forgalmazott mennyiségeket meg kellett szorozni az 1442/93 rendelet 3. cikkének (1) bekezdésében meghatározott gazdasági tevékenységtől függő súlyozási együtthatókkal.
- 8 A súlyozási együtthatók alkalmazása során egy adott banánmennyiséget a referenciamennyiségek kiszámításakor nem lehetett figyelembe venni az e mennyiséget meghaladó teljes mennyiségként, függetlenül attól, hogy az a fent említett tevékenységeknek megfelelő három szakaszban ugyanazon piaci szereplő, vagy két, illetve három más piaci szereplő által került-e feldolgozásra. Az említett rendelet harmadik preambulumbekzdése szerint az együtthatók célja egyrészt az érintett gazdasági funkciók és a vállalt kereskedelmi kockázatok fontosságának figyelembevétele, másrészt az ugyanazon mennyiségeknek a forgalmazás különböző szakaszai során történő többszörös figyelembevétele negatív hatásainak korrigálása.

3. Az 1637/98 rendelet

- 9 A 404/93/EGK rendelet módosításáról szóló, 1998. július 20-i 1637/98/EK tanácsi rendelet (HL L 210., 28. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 23. kötet, 304. o.) 1999. január 1-jei hatállyal módosításokat vezetett be a banánpiac közös szervezésében. Különösen a 404/93 rendelet IV. címében foglalt 16–20. cikk helyébe léptek új rendelkezések.

- 10 Az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 16. cikke a következőképpen rendelkezett:

„[...]

E cím [a 404/93 rendelet IV. címében előírt rendelkezések] alkalmazásában:

- 1) a hagyományos behozatal AKCS-államokból a következő mellékletben [helyes fordítás: az e rendelet mellékletében] megnevezett AKCS-államokból származó banán a Közösségbe történő behozatalát jelenti, amely évente legfeljebb 857 700 tonna (tisza tömeg) lehet; e terméket hagyományos AKCS-banánnak nevezzük.

- 2) a nem hagyományos behozatal AKCS-államokból az 1-es pont alá nem tartozó, de az AKCS-államokból származó banán behozatalát jelenti a Közösségbe; e termékeket nem hagyományos AKCS-banánnak nevezzük.

- 3) az AKCS-en kívüli harmadik országokból történő behozatal az AKCS-államok közé nem tartozó harmadik országból származó banán behozatalát jelenti a Közösségbe; e termékeket harmadik országbeli banánnak nevezzük.”

- 11 A vámkontingensek felosztására vonatkozóan az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 18. cikkének (4) bekezdése a következőképpen rendelkezett:

„Amennyiben nincs reális lehetőség a banánellátásban jelentősen érdekelt valamennyi WTO-val szerződött féllel való megállapodásra, a Bizottság a 27. cikkben megállapított [irányítóbizottsági] eljárás szerint feloszthatja az (1) és (2) bekezdésben meghatározott vámkontingenseket és a hagyományos AKCS-mennyiséget az ellátásban nagymértékben érdekelt államok [helyes fordítás: az ellátásban nagymértékben érdekelt szállító államok] között.”

- 12 Az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 19. cikke a következőket írta elő:

„(1) A 18. cikk (1) és (2) bekezdésében meghatározott vámkontingenseket és a hagyományos AKCS-banán behozatalát a szokásos kereskedelmi forgalmon (hagyományos vagy új) alapuló módszerrel összhangban kell kezelni.

A Bizottságnak el kell fogadnia a 27. cikkben megállapított eljárások alapján szükséges végrehajtó intézkedéseket.

Ahol szükséges, egyéb megfelelő módszerek is elfogadhatók.

(2) Az elfogadott módszernél megfelelően figyelembe kell venni a közösségi piac ellátási és egyensúly-fenntartási követelményeit.”

- 13 Az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 20. cikke a következőképpen rendelkezett:

„E cím alkalmazásához a Bizottságnak – a 27. cikkben megállapított eljárás szerint – rendelkezéseket kell elfogadnia. Ezek hatálya kiterjed:

[...]

- c) a behozatali engedély kiadási feltételeire és érvényességi idejére,

[...]

- e) a Közösség által a Szerződés 228. cikke értelmében kötött megállapodásokból eredő kötelezettségek betartatása érdekében szükséges intézkedésekre.”

4. A 2362/98 rendelet

- 14 1998. október 28-án a Bizottság elfogadta a 404/93/EGK tanácsi rendeletnek a Közösségbe irányuló banánbehozatal szabályai tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló 2362/98/EK rendeletet

(HL L 293., 32. o.). Ez a rendelet 1999. január 1-jén lépett hatályba. Megállapodás alapján az 1637/98 rendelettel módosított, és ezáltal a 2362/98 rendeletben meghatározott végrehajtási intézkedésekkel kiegészített 404/93 rendeletet a továbbiakban az „1999. évi rendelkezések” kifejezés is jelöli.

- 15 A 2362/98 rendelet 1. cikkének utolsó albekezdése és melléklete szerint a 404/93 rendelet 18. cikkének (1) és (2) bekezdésében meghatározott vámkontingensek (2 200 000 tonna és 353 000 tonna) a fő szállító országok között a következőképpen kerülnek felosztásra:

Ecuador: 26,17%

Costa Rica: 25,61%

Kolumbia: 23,03%

Panama: 15,76%

Egyéb: 9,43%

- 16 Az 1993. és az 1999. évi rendelkezések között az alábbi különbségeket kell kiemelni:

- az 1999. évi rendelkezések már nem tartalmazzák a piaci szereplők gazdasági tevékenysége szerinti különbségtételt;
- az 1999. évi rendelkezések figyelembe veszik a behozott banánmennyiséget;
- az 1999. évi rendelkezések alkalmazásával a behozatali engedélyek kezelése a banán eredetére való utalás (AKCS-államok vagy harmadik országok) nélkül történik;

- Az 1999. évi rendelkezések növelik a vámkontingenseket és azok új piaci szereplőknek kiosztott részét.

17 A 2362/98 rendelet 2. cikke többek között előírja, hogy a 404/93 rendelet 18. cikkének (1) és (2) bekezdésében említett, illetve a 16. cikkében említett hagyományos AKCS-banánra vonatkozó vámkontingensek az alábbi mértékben kerülnek megnyitásra:

- 92% a 2362/98 rendelet 3. cikkében meghatározott „hagyományos piaci szereplők” számára;
- 8% az e rendelet 7. cikkében meghatározott „újjonnan érkezett piaci szereplők” számára.

18 A 2362/98 rendelet 4. cikkének (1) bekezdése szerint minden egyes – valamely tagállamban regisztrált – hagyományos piaci szereplő a rendelet I. mellékletében felsorolt összes származási hely vonatkozásában a referencia-időszakban általa ténylegesen behozott banánmennyiség alapján megállapított egységes referencia-mennyiséget kap minden évre. A 2362/98 rendelet 4. cikkének (2) bekezdése szerint az 1999-ben megvalósuló behozatal vonatkozásában az 1994., az 1995. és az 1996. évek alkotják a referencia-időszakot.

5. A 216/2001 rendelet

19 A Tanács elfogadta a 404/93 rendelet módosításáról szóló, 2001. január 29-i 216/2001/EK rendeletet (HL L 31., 2. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 31. kötet, 226. o.).

- 20 Az így módosított 404/93 rendelet három vámkontingens (A, B és C) megnyitását írja elő a harmadik országból származó banán importjára vonatkozóan.
- 21 A 404/93 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése előírja, hogy a behozatali engedélyeket a piaci szereplők számára „a hagyományos kereskedelmi forgalom (»hagyományos vagy új«) tekintetbevételén alapuló módszerrel és/vagy más módszerrel összhangban” kell kiállítani.

6. *A 896/2001 rendelet*

- 22 Az így módosított 404/93 rendelet IV. címének alkalmazására vonatkozó szabályokat a 404/93/EGK tanácsi rendeletnek a banán Közösségbe történő behozatalát szabályozó rendelkezések tekintetében történő alkalmazására vonatkozó részletes szabályok megállapításáról szóló, 2001. május 7-i 896/2001/EK bizottsági rendelet határozta meg (HL 2001. L 126., 6. o.; magyar nyelvű különkiadás 3. fejezet, 32. kötet, 150. o.) E rendelkezések (a továbbiakban: a 2001. évi rendelkezések) a 896/2001 rendelet 32. cikke értelmében 2001. július 1-jével léptek hatályba.
- 23 A 896/2001 rendelet már nem írja elő az A és B vámkontingensek szállító országok között történő felosztását.
- 24 E rendelet előírja továbbá, hogy azon hagyományos piaci szereplők részére, akik korábban harmadik országból származó vagy nem hagyományos AKCS-banánt importáltak, a behozatali engedélyeket az 1994–1996 közötti időszak elsődleges behozatalának átlaga alapján állítják ki. Hasonló módon azon hagyományos piaci szereplők számára, akik hagyományos AKCS-banánt importáltak, a behozatali engedélyeket a hagyományos AKCS-banán ugyanezen hároméves időszak alatt általuk történő elsődleges behozatalának átlaga alapján állítják ki.

7. *A Kereskedelmi Világszervezet (WTO) „banán” vitájának összefoglalása*

- 25 1996. május 6-án vizsgálóbizottság jött létre Ecuador, Guatemala, Honduras, Mexikó és az Amerikai Egyesült Államok a Közösség elleni, az 1993-as rendelkezéseknek a WTO-szabályokkal való összeegyeztethetőségére vonatkozó panaszának kivizsgálására (Európai Közösségek-ügy – A banán behozatalának, eladásának és elosztásának rendszere; WT/DS27, a továbbiakban: a Banán III.-ügy).
- 26 1997. május 22-én a vizsgálóbizottság előterjesztette jelentéseit, beleértve az Amerikai Egyesült Államok Közösség elleni ügyét (WT/DS27/R/USA, a továbbiakban: a vizsgálóbizottság 1997. május 22-i jelentése), amelyet a felek megtámadtak.
- 27 1997. szeptember 25-én a WTO Vitarendezési Testülete (a továbbiakban: DSB) elfogadta a Fellebbezési Testület 1997. szeptember 9-i jelentését (WT/DS27/AB/R, a továbbiakban: a Fellebbezési Testület 1997. szeptember 9-i jelentése) és a Fellebbezési Testület jelentése által módosított vizsgálóbizottsági jelentéseket (a továbbiakban: az 1997. szeptember 25-i DSB-határozat).
- 28 A Fellebbezési Testület 1997. szeptember 9-i jelentése többek között a következőket állapítja meg:

„e) [...] az 1994. évi GATT XIII. cikke (1) bekezdésével ellentétes, ha a vámkontingenseket akár megállapodás, akár kiutalás útján csupán néhány olyan tag között osztják fel, amely az Európai Közösségek részére történő banán szállításban nem érdekelt nagymértékben, ugyanakkor a többi tag számára nem biztosítják ezt;

- f) a banán-keretmegállapodás vámkontingens-felosztási szabályai ellentétesek az 1994-es GATT XIII. cikkének (1) bekezdésével, és módosítja a vizsgálóbizottság megállapításait azzal a következtetéssel, hogy a banán-keretmegállapodás vámkontingens-újraelosztási szabályai az 1994. évi GATT XIII. cikkének bevezető részével is ellentétesek;

- n) a funkciókra vonatkozó [a Közösség által előírt] szabályok és a kiviteli engedélyre vonatkozó [a banán-keretmegállapodás által előírt] követelmény ellentétes az 1994-es GATT I. cikkének (1) bekezdésével;

- u) ellentétes a [a szolgáltatások kereskedelméről szóló általános egyezményben foglalt] II. és XVII. cikkkel, ha a B kategóriába tartozó piaci szereplőknek biztosítják a harmadik országból származó banán és a nem hagyományos AKCS-banán a vámkontingensen belüli vámtételek keretében történő behozatalát lehetővé tevő engedélyek 30%-át;

- v) ellentétes a szolgáltatások kereskedelméről szóló általános egyezmény XVII. cikkével, ha a termeszők számára a harmadik országból származó banán és a nem hagyományos AKCS-banán a vámkontingensen belüli vámtételek keretében történő behozatalát lehetővé tevő A és B kategóriás engedélyek csak egy részét biztosítják.”

29 A DBS 1997. október 16-i ülésének jegyzőkönyve (WT/DSB/M/38 dokumentum, 1997. november 20., 3. o.) szerint:

„Az Európai Közösségek képviselője megismételte a DSB szeptember 25-i ülésén tett nyilatkozatát. Ezen ülésen a képviselő hangsúlyozta a Közösségek elkötelezettségét a DSU és annak alapvető értékei és szabályai iránt. A DSU 21. cikkének (3) bekezdése

értelmében a Közösségek köteles tájékoztatást adni a DSB ajánlásainak végrehajtására vonatkozó szándékáról. A képviselő megerősítette, hogy a Közösségek teljes mértékben meg kíván felelni az ezen ügy tekintetében fennálló nemzetközi kötelezettségeinek. A jelen rendszer kialakítása során a Közösségek célja saját banántermelőinek támogatása és a Közösségek nemzetközi kötelezettségeinek való megfelelés, különösen beleértve a WTO-egyezmények szerinti, a legnagyobb kedvezményes elbánásra vonatkozó, valamint az AKCS-országok tekintetében a loméi egyezmény szerinti kötelezettségvállalásait. Ezek a célok változatlanok maradtak.

A Közösségek megkezdett egy olyan folyamatot, amelynek lehetővé kell tennie a kötelezettségeinek való megfelelést lehetővé tevő valamennyi megoldás vizsgálatát. A belső döntéshozatali folyamatra tekintettel jelenleg nincs abban a helyzetben, hogy a folyamat eredményeit előre lássa, vagy megítélje. A Közösségek felhívja a tagok figyelmét e terület különös bonyolultságára. A Fellebbezési Testület elismerte, hogy a Közösségek jogalkotói feladata nehéz, mivel egyidejűleg köteles a loméi egyezmény követelményeinek a betartására és az egysége banánpiac létrehozására. Ezért a Közösségeknek, miközben igyekszik a lehető leggyorsabb cselekvésre, ésszerű határidőre van szüksége ahhoz, hogy a nemzetközi kötelezettségeinek való megfelelést lehetővé tevő valamennyi megoldást megvizsgálhassa.”

30 1998. január 7-én, a vitarendezés szabályairól és eljárásairól szóló egyetértés (a továbbiakban: DSU) 21. cikke (3) bekezdésének c) pontjában előírt választottbírói eljárás végén a választottbíró a Közösség számára 1997. szeptember 25-től 1999. január 1-jéig tartó megfelelő időszakot határozott meg arra, hogy a Közösség végrehajtsa az 1997. szeptember 25-i DSB-határozatot (WT/DS/27/15 dokumentum: a DSU 21. cikke (3) bekezdésének c) pontja szerinti választottbírói eljárás, a 1998. január 7-i választottbírói határozat 20. pontja).

31 Az Amerikai Egyesült Államok, azt az álláspontot képviselve, hogy az 1999. évi rendelkezések elfogadásával a Közösség nem szüntette meg teljes mértékben az 1994. évi GATT és a szolgáltatások kereskedelméről szóló általános egyezmény (a továbbiakban: GATS) alapján fennálló kötelezettségeinek az 1997. szeptember 25-i DSB-határozat által megállapított megszegését, 1999. január 14-én a DSU 22. cikke

értelmében felhatalmazást kért a DSB-től a Közösséggel és annak tagállamaival szemben az 1994. évi GATT szerinti vámengedmények és ahhoz kapcsolódó kötelezettségek felfüggesztésére. Az Amerikai Egyesült Államok a felfüggesztés összegét 520 millió amerikai dollárra (USD) értékelte. Mivel a Közösség ellenezte a felfüggesztésnek az Amerikai Egyesült Államok által javasolt mértékét, az ügyet a DSU 22. cikkének (6) bekezdése értelmében választottbíróóság elé utalták.

32 E körülmények között 1999. április 9-én a választottbíróóság megállapította, hogy a Banán III.-ügyben az Amerikai Egyesült Államok előnyei hatálytalanításának, illetve gyengítésének mértéke évente 191,4 millió USD (WT/DS27/ARB határozat, a továbbiakban: az 1999. április 9-i választottbíróósági határozat). Következésképpen a választottbíróóság megállapította, hogy az Amerikai Egyesült Államok részéről a Közösséggel és annak tagállamaival szemben az 1994. évi GATT szerinti vámengedményeknek és ahhoz kapcsolódó kötelezettségeknek a maximum évi 191,4 millió USD-ig terjedő mértékű felfüggesztése megfelel a DSU 22. cikke (4) bekezdésének.

33 Ezenfelül 1999. április 6-án a DSU 21. cikkének (5) bekezdése szerint folytatott párhuzamos eljárás keretében az Ecuadornak a Banán III.-ügyben hozott DSB-ajánlások a Közösség által történő végrehajtására vonatkozó panaszával foglalkozó vizsgálóbizottság továbbította jelentését a vitában részt vevő feleknek (WT/DS/27/RW/ECU jelentés, a továbbiakban: az 1999. április 6-i vizsgálóbizottsági jelentés). Elemzése végén a vizsgálóbizottság megállapította, hogy az 1999. évi rendelkezések több ponton összeegyeztethetetlenek a WTO-egyezmények egyes rendelkezéseivel. A vizsgálóbizottság konkrétan a következőket állapította meg:

- a hagyományos AKCS-banán behozatalára az 1999. évi rendelkezések értelmében rögzített 857 700 tonna mennyiségkorlát „ellentétes a [1994. évi] GATT XIII. cikke (1) és (2) bekezdésével”;

- az Ecuadornak és más, nagymértékben érdekelt szállító országoknak osztott országspecifikus részesedések ellentétesek a GATT XIII. cikkének (2) bekezdésével;

- a 857 700 tonna mértékét a vámmentes hagyományos AKCS-exportra vonatkozóan a loméi egyezmény által előírtak lehet tekinteni, de „az Európai Közösségek részéről nem vonható le ésszerűen az a következtetés, hogy a loméi egyezmény 5. jegyzőkönyve kollektív elosztást ír elő a hagyományos AKCS-szállítók számára”; ezért az egyedi AKCS-ország 1991-et megelőző legmagasabb exportált mennyiséget meghaladó importra vonatkozó vámmentességet a loméi egyezmény 5. jegyzőkönyve nem írja elő, így a loméi egyezmény más alkalmazandó előírása hiányában e többletmennyiségekre nem terjed ki a loméi eltérés, és az arra vonatkozó kedvezményes vámtarifa így ellentétes az [1994. évi] GATT 1. cikkének (1) bekezdésével (WT/DS/27/RW/ECU jelentés, 6.161. pont).

34 A GATS-ra vonatkozóan a vizsgálóbizottság megállapította, hogy i. az 1999. évi rendelkezések értelmében „az ecuadori nagykereskedelmi szolgáltatásnyújtók ténylegesen kevésbé kedvezményes bánásmódban részesülnek az engedélyek elosztása tekintetében, mint az e szolgáltatások közösségi vagy AKCS-beli nyújtói, amely sérti a GATS II. és XVII. cikkét, valamint ii. hogy az „újonnan érkezett” státusz megszerzésének kritériumai a felülvizsgált engedélyezési eljárások értelmében az ecuadori szolgáltatásnyújtók számára ténylegesen kevésbé kedvező versenyfeltételeket biztosítanak, mint a hasonló EK-beli szolgáltatásnyújtók számára, amely ellentétes a GATS XVII. cikkével” (WT/DS/27/RW/ECU jelentés, 6.163. pont).

35 Mivel a Közösség nem fellebbezett, a vizsgálóbizottság jelentését 1999. május 6-án elfogadták (a DSB 1999. május 6-i jegyzőkönyve, WT/DSB/M/61, 1999. június 30.).

- 36 1999. november 8-án Ecuador a DSU 22. cikke értelmében felhatalmazást kért a DSB-től a Közösséggel és annak tizenhárom tagállamával szemben a szellemi tulajdonjogok kereskedelmi vonatkozásairól szóló egyezmény (a továbbiakban: TRIPS), a GATS, és az 1994. évi GATT szerinti vámengedmények és ahhoz kapcsolódó kötelezettségek felfüggesztésére 450 millió USD mértékig.
- 37 Mivel a Közösség vitatta a felfüggesztés Ecuador által javasolt mértékét, az ügyet a DSU 22. cikkének (6) bekezdése értelmében 1999. november 19-én választottbíróóság elé utalták.
- 38 A 2000. március 24-én közreadott határozatával a választottbíróóság megállapította, hogy Ecuador előnyeinek hatálytalanításának, illetve gyengítésének mértéke évi 201,6 millió USD, és felhatalmazta Ecuadorot az 1994. évi GATT, a GATS és a TRIPS alapján fennálló engedmények e mértékig történő felfüggesztésére.
- 39 Az Amerikai Egyesült Államok és a Közösség 2001. április 11-én egyetértési megállapodást kötött a banánra vonatkozóan, melyben „meghatározták azokat az eszközöket, amelyek lehetővé teszik a banánbehozatal közösségi rendszerével kapcsolatos, régóta folyó vita rendezését”. E megállapodás szerint a Közösség vállalja, hogy „legkésőbb 2006. január 1-jéig kizárólag tarifális rendszert vezet be a banánbehozatal tekintetében”. Az egyetértési megállapodás meghatározza azon intézkedéseket, amelyek meghozatalára a Közösség kötelezettséget vállal a 2006. január 1-jéig tartó átmeneti időszak során. Ennek ellenében az Amerikai Egyesült Államok vállalta, hogy átmenetileg felfüggeszti a vámpótlék szedését, amelynek kivetésére a közösségi behozatal vonatkozásában az 1999. április 9-i választottbíróósági határozat értelmében felhatalmazást kapott (WT/DS27/58 dokumentum). Az Amerikai Egyesült Államok azonban a DSB-nek címzett 2001. június 26-i közleményében kifejtette, hogy az egyetértési megállapodás „önmagában nem minősül a DSU 3. cikkének (6) bekezdése értelmében kölcsönösen elfogadott megoldásnak”, és hogy „figyelembe véve azon intézkedéseket, amelyeket valamennyi félnek meg kell még tennie, korai lenne levenni ezt a kérdést az DSB napirendjéről” (WT/DS27/59 dokumentum – G/C/W/270 dokumentum, 2001. július 2.).

Eljárás

- 40 Az Elsőfokú Bíróság Hivatalához 2001. január 25-én benyújtott keresetlevelével a Chiquita Brands International, a Chiquita Banana Company és a Chiquita Italia, a világ egyik legnagyobb banántermelőjéhez és –értékesítőjéhez, a Chiquita vállalatcsoporthoz tartozó három társaság (a továbbiakban: a felperes), együttesen indította a jelen keresetet.
- 41 2001. június 29-i levelével a Bizottság ellenkérelmének benyújtását követően a felperes kérelmezte, hogy az Elsőfokú Bíróság pervezető intézkedések útján rendelje el, hogy a felek:
- észrevételeiket összpontosítsák a Közösség felelősségének elvére (jogellenes cselekmény megléte, kár, és az e két elem közötti okozati összefüggés), az állítólagos kár pontos összegének meghatározását az eljárás későbbi szakaszára halasztva, és
 - a kár összegére vonatkozó bizonyítékok benyújtását halasszák az eljárás későbbi szakaszára.
- 42 2001. július 13-i levelével a Bizottság támogatta ezt a javaslatot, hangsúlyozva ugyanakkor, hogy szándékában áll a keresetet mind elfogadhatósága, mind megalapozottsága tekintetében vitatni.
- 43 2001. szeptember 25-én az Elsőfokú Bíróság az eljárási szabályzat 64. cikkének 1. §-a alapján elrendelte, hogy a felek az érveiket válaszaikban és viszonyválaszaikban a kereset elfogadhatóságára és a Közösség felelősségének kérdésére összpontosítsák.

- 44 A Bizottság kérelmére az Elsőfokú Bíróság 2001. október 25-i levelével tájékoztatást adott arról, hogy az eljárás két szakaszra lesz osztva a következők szerint: „Az Elsőfokú Bíróság először a kereset elfogadhatóságáról határoz annak alapján, ahogy azt a keresetlevéllel és mellékleteivel benyújtották, és ennek figyelembevételével határoz a felelősség kérdéséről annyiban, amennyiben ez magában foglalja az alperes állítólagos jogellenes cselekményének vagy magatartásának meglétét”. Ebből következően a jelen ítéletben az Elsőfokú Bíróság a kereset elfogadhatóságáról határoz, és arról, hogy a jelen ügyben fennáll-e a Közösség jogellenes cselekménye vagy magatartása.
- 45 2003. február 5-i levelével a Bizottság kérelmezte a jelen eljárás felfüggesztését a C-377/02. sz. Léon van Parys ügyben történő ítélethozatalig. Az Elsőfokú Bíróság e kérelemnek nem adott helyt.
- 46 Az Elsőfokú Bíróság az eljárási szabályzat 14. cikke alapján és az ötödik tanács javaslatára, a feleknek az eljárási szabályzat 51. cikke értelmében történő meghallgatását követően úgy határozott, hogy az ügyet kibővített ítélkező testület elé utalja.
- 47 Az előadó bíró jelentését követően az Elsőfokú Bíróság (kibővített ötödik tanács) úgy határozott, hogy megnyitja az eljárás szóbeli szakaszát.
- 48 A 2004. február 12-i tárgyaláson az Elsőfokú Bíróság meghallgatta a felek szóbeli előterjesztéseit és az Elsőfokú Bíróság kérdéseire adott válaszait.

A felek kérelmei

49 A felperes azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- kötelezze a Közösséget, ideiglenesen 564,1 millió euró összegben meghatározott kártérítés, illetve évi 8% mértékű kamat fizetésére azokért a károkért, amelyek a 2362/98 rendeletnek a felperes tekintetében történő alkalmazása eredményeképpen keletkeztek;
- kötelezze a Bizottságot a költségek viselésére.

50 A Bizottság azt kéri, hogy az Elsőfokú Bíróság:

- utasítsa el a keresetet mint elfogadhatatlant, vagy másodlagosan, mint megalapozatlant;
- a felperest kötelezze a költségek viselésére.

Az elfogadhatóságról

1. A felek érvei

51 A Bizottság, anélkül hogy az Elsőfokú Bíróság eljárási szabályzatának 114. cikke értelmében elfogadhatatlansági kifogást emelt volna, azt a nézetet képviseli, hogy a kereset elfogadhatatlan. A Bizottság alapvetően azzal érvel, hogy a keresetlevél nem felel meg az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-a c) és e) pontjának, amely szerint a keresetlevélnek többek között tartalmaznia kell „a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését”, valamint „szükség esetén a felajánlott bizonyítékok megjelölését”.

52 A Bizottság rámutat, hogy a keresetlevél nem felel meg az eljárási szabályzat előírásainak, melyek szerint a közösségi intézmények által okozott kár megtérítése iránti keresetlevélben meg kell jelölni azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján az intézménnyel szemben kifogásolt magatartás azonosítható, az okokat, amelyek miatt a felperes úgy találja, hogy a magatartás és az állítólagosan általa elszenvedett kár között okozati összefüggés áll fenn, továbbá a kár jellegét és mértékét (az Elsőfokú Bíróság T-64/89. sz., Automec kontra Bizottság ügyben 1990. július 10-én hozott ítéletének [EBHT 1990., II-367. o.] 73. pontja.). Ezt a szabálytalanságot súlyosbítja, hogy a felperes elmaradt haszon megtérítését kéri, és az ilyen kárra jellegénél fogva különösen szigorú bizonyítási követelmények vonatkoznak (a Bíróság 5/66. sz., 7/66. sz., és 13/66. sz. – 24/66. sz., Kampffmeyer és társai kontra Bizottság egyesített ügyekben 1967. július 14-én hozott ítélete [EBHT 1967., 245. o.] a 74/74. sz., CNTA kontra Bizottság ügyben 1975. május 14-én hozott ítélete [EBHT 1975., 533. o.]) A Bizottság álláspontja szerint a felperes különösen nagy összeget kér, míg igazolásképpen csupán néhány lakonikus magyarázatot szolgáltat. Az állítólagosan elszenvedett 543,6 millió euró összegű elmaradt haszon azon a különbségen alapszik, amely a felperes tényleges eladásai (36 millió láda Latin-Amerikából származó banán és 4 millió láda AKCS-országokból származó banán) és azon eladások között áll fenn, amelyeket a 2362/98 rendelet hiányában megvalósíthatott volna (50 millió láda Latin-Amerikából származó banán).

53 Ezenfelül a Bizottságnak az az álláspontja, hogy a felperes az általa állított kár bizonyításának még a megkezdését sem helyezte kilátásba. E ponton a jelen ügy körülményei eltérnek az Elsőfokú Bíróság T-1/99. sz., T. Port kontra Bizottság ügyben 2001. február 1-jén hozott ítéletének (EBHT 2001., II-465. o.) körülményeitől, melynek során a felperes legalább közölte az általa megszerzett behozatali engedélyek árára vonatkozó pontos összegeket, és azokat a banki kamatokat, amelyeket fizetnie kellett.

54 E tekintetben a Bizottság rámutat, hogy amint az a T. Port kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 37. pontjában megállapításra került, a keresetlevélnek kellően világosnak és pontosnak kell lennie ahhoz, hogy az alperes előkészíthesse a védekezést, és az Elsőfokú Bíróság dönthessen a keresetről adott esetben minden további információ nélkül. Ezenfelül az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának a) pontja és 48. cikkének 1. §-a szerint a kérelmet alátámasztó minden bizonyítékot be kellett volna nyújtani a keresetlevéllel.

- 55 A jelen ügyben a keresetlevél nem tartalmaz bizonyítékot az állítólagos kár fennállására és okára vonatkozóan, bár a felperes azt javasolja keresetlevelének 146. pontjában, hogy „a jelen eljárás későbbi szakasza során” további információt szolgáltat. Mivel e nyilatkozatból hallgatólagosan az következik, hogy a felperes már birtokában van a kérdéses bizonyítékoknak, semmilyen ésszerű ok nem igazolja e bizonyítékoknak az eljárási szabályzat 48. cikke 1. §-a értelmében történő benyújtása tekintetében fennálló késedelmét.
- 56 A Bizottság álláspontja szerint e hiányosságokat tovább súlyosbítja, hogy a felperes a világ legnagyobb banántermelő és -értékesítő vállalkozása, és jelentős eszközökkel rendelkezik. Az állítólagos kárra az Amerikai Egyesült Államok már hivatkozott követelése alapjául WTO-testületek előtt, amelynek során a felperes, anélkül hogy az eljárásban félként részt vett volna, több információt szolgáltatott, mint a jelen kereset keretében.
- 57 A Bizottság szerint a felperes a keresetlevele hiányosságait nem igazolhatja a WTO-határozatokra, nevezetesen az 1999. április 9-i választottbírói határozatra, és az 1999. április 6-i vizsgálóbizottsági jelentésre történő hivatkozással. Azonfelül, hogy e határozatok nem kötelezőek, nem is relevánsak a keresetlevél szabályossága szempontjából.
- 58 A felperesnek az az álláspontja, hogy a kereset elfogadható. A felperes szerint a keresetlevél megfelel az Automec kontra Bizottság ügyben (hivatkozás fent, 73. pont) és a T. Port kontra Bizottság ügyben (hivatkozás fent, 37. pont) hozott ítéletekben foglalt kritériumoknak.
- 59 Először is, a felperes azzal érvel, hogy egyértelműen azonosította a 2362/98 rendelet tekintetében a Bizottság magatartásának azon két vonatkozását, amelynek jogellenességét állítja. Ezek egyrészt a banánra vonatkozó behozatali engedélyek elosztásának rendszere, másrészt a latin-amerikai banán számára megnyitott vámkontingensek nemzeti kontingensekre történő felosztása.

- 60 Másodszer; a felperes azt állítja, hogy keresetlevelében a jogellenesség és az elszennvedett kár közötti okozati összefüggésre vonatkozóan is nyilatkozott.
- 61 Harmadszor; a felperes állítása szerint keresetlevelének 155. pontjában meghatározta azokat a kártípusokat, amelyeknek megtérítését kéri. Az 1999. január 1-jétől 2000. december 31-ig tartó időszakra vonatkozóan az elmaradt haszon 543,6 millió euró volt, a ráfordított költségek összege pedig 20,5 millió euró.
- 62 A felperes továbbá elutasítja a Bizottság azon érvét, mely úgy tűnik, hogy az elmaradt haszonra vonatkozó kártérítési keresetlevél tekintetében szigorúbb elfogadhatósági kritériumokat tart alkalmazandónak, mint a fent meghatározottak.
- 63 Tekintettel a banánpiac közös szervezése kapcsán felmerült vitákra, a Bizottság nem állíthatja, hogy az állítólagos kárra vonatkozó magyarázatok a keresetlevélben nem érthetőek a számára.

2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

A keresetlevél az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-a c) pontjának való megfeleléséről

- 64 Az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja szerint minden keresetlevélnek tartalmaznia kell a jogvita tárgyát és a felhozott jogalapok rövid ismertetését. A keresetlevélnek kellően világosnak és pontosnak kell lennie ahhoz, hogy az alperes

előkészíthesse a védekezést, és az Elsőfokú Bíróság dönthessen a keresetről adott esetben minden további információ nélkül. Az igazságszolgáltatás tekintetében a jogbiztonság és a gondos igazságszolgáltatás biztosítása érdekében a kereset elfogadhatóságához szükséges, hogy maga a keresetlevél tartalmazza az alapjául szolgáló alapvető jogi és ténybeli elemeket, legalább összefoglaló jelleggel, de összefüggő és érthető módon (az Elsőfokú Bíróság T-85/92. sz., De Hoe kontra Bizottság ügyben 1993. április 28-án hozott végzésének [EBHT 1993., II-523. o.] 20. pontja és a T-113/96. sz., Dubois és Fils kontra Tanács és Bizottság ügyben 1998. január 29-én hozott ítéletének [EBHT 1998., II-125. o.] 29. pontja).

65 E követelmények kielégítése érdekében a közösségi intézmény által állítólagosan okozott kár megtérítése iránti keresetlevélnek meg kell jelölnie azokat a bizonyítékokat, amelyek alapján az intézménnyel szemben kifogásolt magatartás azonosítható, az okokat, amelyek miatt a felperes úgy találja, hogy a magatartás és az állítólagosan általa elszenvedett kár között okozati összefüggés áll fenn, és e kár jellegét és mértékét (a fent hivatkozott Dubois és Fils kontra Tanács és Bizottság ügyben hozott ítélet 30. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-99/98. sz., Hameico Stuttgart és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben 2003. július 2-án hozott ítéletének [EBHT 2003., II-2195. o.] 26. pontja).

66 A meghatározatlan kár megtérítése iránti kérelem esetében azonban hiányzik a szükséges egyértelműség, és ezért következőképpen annak elfogadhatatlanságát kell megállapítani (a Bíróság 5/71. sz., Zuckerfabrik Schoeppenstedt kontra Tanács ügyben 1971. december 2-án hozott ítéletének [EBHT 1971., 975. o.] 9. pontja, a fent hivatkozott Automec kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 73. pontja, és az Elsőfokú Bíróság Camar és Tico kontra Bizottság és Tanács ügyben 2000. június 8-án hozott ítéletének [EBHT 2000., II-2193. o.] 181. pontja).

67 A jelen ügyben a felperes keresetlevelének 142–154. pontjában meghatározta azon különböző kártípusok jellegét, amelyek tekintetében kártérítést kér, és az összegük meghatározására használt módszereket. Kellően részletesen nyilatkozott azokról a körülményekről, amelyekre az állítólagos kár valóságát, bizonyosságát és mértékét alapítja.

- 68 A kár valódi és bizonyos jellege tekintetében a felperes azt nyilatkozta, hogy az 1999. évi rendelkezések jelentősen érintették tevékenységét és annak eredményeit. Különösen azzal érvelt, hogy a kár feltűnő módon tükröződik a tőkésítésében, amely az 1993. évi rendelkezések elfogadása óta több mint 96%-kal csökkent. A felperes azt állítja, hogy 1999 és 2000 között a tőkésítése 625 millió USD-ről 79,2 millióra csökkent, amely 87%-os csökkenés. Mivel a Chiquita Brands International Inc. a tőzsdén jegyzett társaság, ezek a tények olyan nyilvános információk, melyeket széles körben nyilvánosságra hoznak, különösen a sajtóban.
- 69 Ami e kár mértékét és a kért kártérítés és kamatai számszerűsítését illeti, a felperes megkülönböztette az általa elszenvedett elmaradt hasznot és az általa viselt költségeket. Az elmaradt haszon tekintetében arra a módszerre hivatkozott, amelyet a WTO választottbíróháza alkalmazott az Amerikai Egyesült Államok és Ecuador által az 1993. évi rendelkezések WTO-szabályokkal való összeegyeztethetlenségére eredményeképpen elszenvedett kár számszerűsítésére, mely összeegyeztethetlenség az 1999. évi rendelkezésekre is vonatkozott. E tényezők és az 1999. és 2000. évre vonatkozó forgalma alapján a felperes számításokat végzett annak meghatározása érdekében, hogy mekkora forgalmat értek volna el az 1999. évi rendelkezések a WTO-előírásokkal való összeegyeztethetlenségüknek hiányában. A felperes érvelése szerint az elmaradt haszon egyenlő azzal a különbséggel, amely az e feltételezett forgalom alapján elért nyereség és az 1999. és 2000. év során ténylegesen elért nyereség között fennáll. E számítás végén a felperes ezen elmaradt hasznot 543,6 millió euróban határozta meg. Az említett rendkívüli költségeket illetően a felperes azt nyilatkozta, hogy ezek az 1999. évi létszámleépítéshez, az 1999. és 2000. évi szállítási kapacitás-többlethez és jogi díjakhoz kapcsolódnak. A felperes e költségeket 20,5 millió euróban határozta meg.
- 70 Így a felperes által a keresetlevelében a kár jellegére és mértékére vonatkozóan előadottak kielégítik az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontját. Ez lehetővé teszi a Bizottság számára a védekezést, az Elsőfokú Bíróság számára pedig a felülvizsgálat gyakorlását.

A keresetlevél az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-a e) pontjának való megfeleléséről

- 71 Az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-a e) pontjának megfogalmazásából, pontosabban a „szükség esetén” kifejezésből következik, hogy a keresetlevélnek nem kell kötelezően tartalmaznia a felajánlott bizonyítékok megjelölését. A bizonyítékok felajánlása tekintetében az egyetlen szankció az, hogy késedelem miatt el lehet utasítani e bizonyítékokat, amennyiben a válasz vagy a viszonzválasz szakaszában ajánlják fel azokat elsőként, igazolás nélkül (az eljárási szabályzat 48. cikkének 1. §-a).
- 72 Az eljárási szabályzat 43. cikkének 4. §-a értelmében „valamennyi eljárási irathoz irattartót kell mellékelni, amely tartalmazza a fél által hivatkozott iratokat és dokumentumokat, valamint ezek jegyzékét.” Az ítélkezési gyakorlatból az következik, hogy e kötelezettség megsértése a kereset elfogadhatatlanságát vonhatja maga után, amennyiben olyan jellegű, hogy megakadályozhatja a többi fél érvelésének előkészítését (az Elsőfokú Bíróság T-293/01. sz., Ineichen kontra Bizottság ügyben 2003. március 5-én hozott ítéletének [EBHT 2003., I-A-83. o. és II-441. o.] 29. és azt követő pontjai).
- 73 A jelen ügyben meg kell állapítani, hogy a Bizottság benyújtotta különlegesen részletes védekezését, amelyből arra lehet következtetni, hogy a dokumentumok a keresetlevéllel történő benyújtásának elmulasztása a Bizottságot semmilyen módon nem akadályozta.
- 74 A Bizottság kritikái a kár meglétére vonatkozó bizonyítékok tekintetében ezért nem érintik a jogvita megalapozottságának mérlegelését és elfogadhatóságát (lásd ezzel kapcsolatban a fent hivatkozott Hameico Stuttgart és társai kontra Tanács és Bizottság ügyben hozott ítélet 32. pontját).

75 A kereset ezért elfogadható.

Az ügy érdeméről

- 76 Az állandó ítélkezési gyakorlat szerint a Bizottságnak az EK 288. cikk második bekezdése szerinti szerződésen kívüli felelősségéhez számos feltételnek teljesülnie kell, nevezetesen az intézménnyel szemben kifogásolt cselekménynek jogellenesnek kellett lennie, a kárnak valósnak kell lennie, és a felrótt cselekmény, valamint a kérdéses kár között okozati összefüggésnek kell fennállnia (a Bíróság 26/81. sz., *Oleifici Mediterranei* kontra EGK ügyben 1982. szeptember 29-én hozott ítéletének [EBHT 1982., 3057. o.] 16. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-175/94. sz., *International Procurement Services* kontra Bizottság ügyben 1996. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-729. b.] 44. pontja, a T-336/94. sz., *Efisol* kontra Bizottság ügyben 1996. október 16-án hozott ítéletének [EBHT 1996., II-1343. o.] 30. pontja és a T-267/94. sz., *Oleifici Italiani* kontra Bizottság ügyben 1997. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 1997., II-1239. o.] 20. pontja). Amennyiben e feltételek valamelyike nem teljesül, a keresetet teljességében el kell utasítani, anélkül hogy az említett felelősség többi feltételét vizsgálni kellene (a Bíróság C-146/91. sz., *KYDEP* kontra Tanács és Bizottság ügyben 1994. szeptember 15-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-4199. o.] 19. és 81. pontja; az Elsőfokú Bíróság T-170/00. sz., *Förde-Reederei* kontra Tanács és Bizottság ügyben 2002. február 20-án hozott ítéletének [EBHT 2002., II-515. o.] 37. pontja).
- 77 A kártérítés iránti kereseti kérelmeknek az e feltételek közül az első tekintetében történő vizsgálatát illetően, nevezetesen a jogellenes cselekményre vonatkozóan, emlékeztetni kell arra, hogy az ítélkezési gyakorlat olyan jogszabály kellően súlyos megsértésének bizonyítását követeli meg, amely a magánszemélyek számára jogokat biztosít (a Bíróság C-352/98. P. sz., *Bergaderm és Goupil* kontra Bizottság ügyben 2000. július 4-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-5291. o.] 42. pontja). Ami azt a követelményt illeti, amely szerint a jogsértésnek kellően súlyosnak kell lennie, a meghatározó kritérium, amely alapján e követelmény teljesül, abban áll, hogy az érintett közösségi intézmény nyilvánvalóan és jelentősen túllépte-e mérlegelési jogkörét. Amennyiben az intézmény csak jelentősen csökkentett mérlegelési jogkörrel rendelkezik, vagy nem rendelkezik ilyen jogkörrel, elegendő csupán a közösségi jog megsértése a kellően súlyos jogsértés megállapításához (az Elsőfokú

Bíróság T-198/95. sz., T-171/96. sz., T-230/97. sz., T-174/98. sz. és T-225/99. sz., Comafria és Dole Fresh Fruit Europe kontra Bizottság egyesített ügyekben 2001. július 12-én hozott ítéletének 134. pontja, az Elsőfokú Bíróság T-64/01. sz. és T-65/01. sz., Afrikanische Frucht-Compagnie kontra Tanács és Bizottság egyesített ügyekben 2004. február 10-én hozott ítéletének [EBHT 2004., II-521. o.] 71. pontja).

1. A jogalapok összefoglalása

- 78 A felperes azt állítja, hogy az egyes latin-amerikai országok között a behozatali engedélyek elosztásáról és a vámkontingensek felosztásáról szóló 2362/98/EK rendelet rendelkezéseinek elfogadásával és hatályban tartásával a Bizottság számos súlyos jogsértést követett el olyan jogszabályok tekintetében, amelyek a magán-személyeket védik, vagy azok számára jogokat biztosítanak, amely megalapozza a Közösség felelősségét az EK 235. cikk értelmében.
- 79 A harmadik országból származó banánra vonatkozó behozatali engedélyek elosztása tekintetében a felperes azzal érvel, hogy az 1993. évi rendelkezések olyan mechanizmust hoztak létre, amelynek célja az olyan nagy vállalkozások versenyhelyzetének gyengítése, amelyek, mint maga a felperes, vertikálisan integráltak, és a Latin-Amerikából származó banánnal való kereskedelemre specializálódtak. Az 1993. évi rendelkezések valójában ezen engedélyeket bizonyos piaci szereplőknek biztosították, amelyeknek nem harmadik országból származó banán behozatalában állt a tevékenysége. A közösségi banánnal vagy AKCS-banánnal kereskedők így a harmadik országból származó banán behozatalára szánt behozatali engedélyek 30%-ával rendelkeztek. Hasonló módon az érlelő üzemek ezen engedélyek bizonyos hányadában részesültek. Így az 1993. évi rendelkezések a harmadik országból származó banán importőreit arra ösztönözték, hogy vásárolják meg az érlelőüzemek, valamint az AKCS-banánnal és közösségi banánnal kereskedők engedélyeit. A harmadik országból származó banán importőreit arra ösztönözték, hogy forrásaik egy részét ruházzák át versenytársaikra, és ezen engedélyek értéke megközelítőleg 200 euró volt minden tonna banánra. Ez a mechanizmus továbbá lehetővé tette egyes, korábban az AKCS-banánnal való kereskedelemre specializálódott piaci szereplők számára, hogy a Latin-Amerikából származó banánt közvetlenül importálják, és a felperessel közvetlenül versenyezzenek.

- 80 Az 1999. évi rendelkezésekből adódó módosítások e helyzetet súlyosbították. A felperes észrevételezi, hogy a 2362/98 rendelet nem tartotta fenn többé az engedélyek 30%-át az AKCS-banán vagy a közösségi banán importőreinek, hanem egy úgynevezett „közös fazék” rendszer szerint működött. E rendszer szerint az AKCS-országok és a harmadik országok vámkontingenseire vonatkozó behozatali engedélyeket együttesen kezelték. A piaci szereplők számára az engedélyeket azon banánmennyiségek szerint osztották fel, amelyeket az 1993. évi rendelkezések érvényességi ideje során (az 1994 és 1996 közötti időszak, melynek elnevezése „referencia-időszak”) importáltak, bármely származású banánról legyen szó. Azonfelül, hogy a rendszer az 1997. szeptember 25-i WTO-határozat által megállapított jogellenesség által érintett referencia-időszakon alapult, az volt a gyakorlati következménye, hogy a hagyományosan AKCS-banánnal vagy közösségi banánnal kereskedő piaci szereplők körében növelte a keresletet a harmadik országból származó importra vonatkozó engedélyek iránt. Ennek megfelelően az a banánmennyiség, amelyet a felperes importálni tudott, jóval kisebb volt, mint az a referenciamennyiség, amelyre a korábban általa importált mennyiségek alapján igényt tarthatott.
- 81 A vámkontingensek nemzeti alkottingensekre osztása tekintetében a felperes hangsúlyozza, hogy banánimportjainak fő forrása Panama. A felperes érvelése szerint az 1993. évi rendelkezések a harmadik országokra vonatkozó vámkontingensek 49,40%-át fenntartották más nemzetközi megállapodások, különösen a loméi egyezmény és az 1994. március 28-án és 29-én a Közösség és a Kolumbiai Köztársaság, a Costa Ricai Köztársaság, a Nicaraguai Köztársaság és a Venezuelai Bolívar Köztársaság által kötött megállapodás (a továbbiakban: a keretmegállapodás) – melynek Panama nem részese – aláíróinak. Miután az 1997. szeptember 25-i WTO-határozat megállapította, hogy e felosztás ellentétes az 1994. évi GATT XIII. cikkével, az 1999. évi rendelkezések módosították a vámkontingensek nemzeti alkottingensekre osztását. A Panama számára fenntartott részesedést ekkor 15,76%-ban állapították meg. A felperes azzal érvel, hogy az országonkénti felosztás nem igazolt. A felperes azt is állítja, hogy a felosztás önkényes, mivel Kolumbia és Costa Rica a kereskedelem mennyiségi korlátozása hiányában várható piaci részesedésnél nagyobb vámkontingenssel rendelkezik. Bármilyen is legyen az országok szerinti felosztás oka, a felperes hangsúlyozza, hogy ez a felosztás olyan kereskedelmen alapul, amely az 1993. évi rendelkezések hatálya alá tartozott. Amint azt az 1999. április 6-i vizsgálóbizottsági jelentés megállapította, ezen referencia-időszak választása azzal a következménnyel járt, hogy állandósította az 1993. évi rendelkezésekből származó és az 1997. szeptember 25-i WTO-határozattal megállapított hátrányos megkülönböztetést.

- 82 A Bizottság eljárása jogellenességének bizonyításaként a felperes négy jogalapra hivatkozik, amely a következőképpen foglalható össze. Az első a WTO-szabályok megsértésére vonatkozik. A második jogalap azon megbízás túllépését állítja, amelyet a Tanács az 1637/98 rendelet végrehajtása érdekében adott a Bizottságnak. A harmadik jogalap a közösségi jog általános elveinek megsértését állítja. A negyedik jogalap a nemzetközi jog keretében a jóhizeműség elvének és a bizalomvédelem elvének megsértését állítja.

2. Az első, a WTO-szabályok megsértésére alapított jogalapról

A Nakajima ítélkezési gyakorlat értelmezéséről

A felek érvei

- 83 A felperes érvelése szerint a 2362/98 rendelet ellentétes a WTO-szabályokkal, ezt az összeegyeztethetetlenséget megállapította az 1999. április 6-i vizsgálóbizottsági jelentés. A felperes kijelenti, hogy e jogalappal nem kíván közvetlenül a WTO-jog megsértésére hivatkozni. Mivel ezen utóbbinak nincs közvetlen hatálya, a közvetlenül a WTO-szabályok megsértésére alapított szerződésen kívüli felelősség megállapítása iránti kereset sikertelen lenne (az Elsőfokú Bíróság T-30/99. sz., Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ügyben 2001. március 20-án hozott ítéletének [EBHT 2001., II-943. o.] 22. pontja, a T-18/99. sz., Cordis kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 2001., II-913. o.] 51. pontja és a T-52/99. sz., T. Port kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének [EBHT 2001., II-981. o.] 51. pontja).
- 84 A felperes kifejti, hogy ez a jogalap az állandó ítélkezési gyakorlaton alapszik, mely szerint a közösségi bíróságok felülvizsgálhatják a WTO-szabályból – beleértve a GATT-ot – származó jogi aktusok jogszerűségét, amennyiben „a Közösség a WTO keretében vállalt konkrét kötelezettséget kívánt végrehajtani, vagy amennyiben a közösségi jogi aktus a WTO-egyezmények pontosan meghatározott rendelkezéseire kifejezetten hivatkozik” (a Bíróság C-149/96. sz., Portugália kontra Tanács ügyben

1999. november 23-án hozott ítéletének [EBHT 1999., I-8395. o.] 49. pontja; lásd még a Bíróság C-352/96. sz., Olaszország kontra Tanács ügyben 1998. november 12-én hozott ítéletének [EBHT 1998., I-6937. o., a továbbiakban: Olaszország kontra Tanács (rizs)] 19. pontját és a C-280/93. sz., Németország kontra Tanács ügyben 1994. október 5-én hozott ítéletének [EBHT 1994., I-4973. o., a továbbiakban: Németország kontra Tanács (banán)] 11. pontját). Ezen elv eredete a Bíróságnak a C-69/89. sz., Nakajima kontra Tanács ügyben 1991. május 7-én hozott ítéletére (EBHT 1991., I-2069. o.; a továbbiakban: a Nakajima-ítélet) vezethető vissza.

- 85 A későbbiekben a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság által megfogalmazott és alkalmazott, a Nakajima-ítéletből származó elv (a továbbiakban: a Nakajima ítélkezési gyakorlat) értelmezése érdekében a felperes a továbbiakban megvizsgálja annak létjogosultságát, alkalmazási feltételeit, és az ítélet relevanciáját a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ítélet vonatkozásában.
- 86 Először is a Nakajima ítélkezési gyakorlat létjogosultsága tekintetében a felperes érvelése szerint az alapul szolgáló elv a WTO-szabályok bírósági felülvizsgálatának lehetővé tétele abban az esetben, ha a Közösség jogalkotó intézménye elhatározta az e szabályokból származó kötelezettségek végrehajtását, és így a tény, hogy e szabályoknak nincs közvetlen hatálya, irrelevánssá válik. A közösségi bíróságok nem vizsgálják felül a közösségi jogi aktusoknak a WTO-szabályokkal való összeegyeztethetőségét, hanem értékeli azokat a WTO-szabályok szerinti kötelezettség végrehajtására vonatkozó alapvető határozathoz kapcsolódóan. A felperes hangsúlyozza, hogy valójában „ezekben az esetekben a GATT rendelkezésre történő hivatkozás lehetősége nem e rendelkezések közvetlen hatályán alapul, hanem egy olyan közösségi jogi aktus meglétéén, amely végrehajtotta e rendelkezéseket, vagy legalábbis kifejezte a szándékot a végrehajtásukra vonatkozóan” (Tesauro főtanácsnok a Bíróság C-53/96. sz. Hermès-ügyben 1998. június 16-án hozott ítéletére [EBHT 1998., I-3603. o., 45. lábjegyzet] vonatkozó indítványa).
- 87 A felperesnek továbbá az az álláspontja, hogy a Nakajima ítélkezési gyakorlatot a közösségi jogrendben a nemzetközi megállapodások közvetlen hatályának általános perspektívájában kell vizsgálni, amely közvetlen hatállyal a GATT és a WTO-egyezmények nem rendelkeznek (a Bíróság 21/72. sz.–24/72. sz., International Fruit Company és társai egyesített ügyekben 1972. december 12-én hozott ítélete [EBHT 1972., 1219. o.] és a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítélete).

- 88 Ez a helyzet nem zárja ki a közösségi jogi aktusok a GATT-szabályokkal és a WTO-egyezményekkel való összeegyeztethetőségének mindenfajta bírósági felülvizsgálatát. Ellenkezőleg, a Nakajima ítélkezési gyakorlat szigorúan korlátozott, de a hatékony bírói védelem alapvető jogának védelme érdekében alapvető fontosságú bírósági felülvizsgálatot tesz lehetővé (Jacobs főtanácsnoknak a C-377/98. sz., Hollandia kontra Parlament és Tanács ügyben hozott ítéletre [EBHT 2001., I-7079. o., I-7084. o., a továbbiakban: a Biotechnológia-ítélet] vonatkozó indítványa).
- 89 Ami másodsorban a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazási feltételeit illeti, a felperes álláspontja szerint két ilyen feltétel van: i. a Közösség megfelelési szándéka („intention to comply”) ii. egy, a WTO-egyezmények alapján fennálló „konkrét kötelezettségnek”.
- 90 A felperes e feltételek közül az elsőt azzal a ténnyel magyarázza, hogy amennyiben úgy tűnik, hogy a Közösség meg kívánt felelni a WTO-szabályoknak, irrelevánssá válnak azok a megfontolások, amelyek a Bíróságot arra vezették, hogy a WTO-egyezmények közvetlen hatályát megtagadják. A Közösséget soha nem lehet arra kényszeríteni, hogy akarata ellenére alkalmazza a WTO-jogot; a Nakajima ítélkezési gyakorlat ezen elvet semmilyen módon nem teszi kérdésessé.
- 91 Azon WTO-jog szerinti kötelezettségnek, amelynek a Közösség meg kívánt felelni, egyben „konkrét kötelezettségnek” is kell lennie; ennek a kötelezettségnek „kellően világosnak és pontosnak” kell lennie ahhoz, hogy a bíróság alkalmazhassa.
- 92 Az előzőekben említett megfontolások alapján a felperes négy különböző értelmezést támad, amelyek a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazási feltételeit korlátozzák.

- 93 Először is, jogilag téves a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazását olyan körülményekre korlátozni, amelyek szerint a kérdéses közösségi jogi aktusnak kifejezetten hivatkozni kell a GATT vagy WTO-egyezmények egy konkrét rendelkezésére. A felperes álláspontja szerint az ilyen értelmezés összekeveri a Nakajima-ítélet és a Bíróság a 70/87. sz. Fediol kontra Bizottság ügyben 1989. június 22-én hozott ítéletének (EBHT 1989., 1781. o.) körülményeit, mely utóbbi ténylegesen a GATT vagy a WTO-egyezmények rendelkezéseire történő kifejezett hivatkozás esetére vonatkozott. A Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazásának feltétele a GATT vagy a WTO-egyezmények szerinti „konkrét kötelezettség végrehajtásának szándéka”. E tekintetben a felperes rámutat, hogy a Nakajima-ítéletben a kérdéses közösségi jogi aktus nem hivatkozott a GATT konkrét rendelkezésére.
- 94 El kell ismerni, hogy az ítélkezési gyakorlat olykor a fent hivatkozott Nakajima és a Fediol kontra Bizottság ítéletekre együttesen hivatkozik, amennyiben arra a szabályra utal, amely szerint a Bíróság vizsgálhatja egy közösségi jogi aktus jogszerűségét a GATT és a WTO-egyezmények fényében, annak ellenére, hogy ezen utóbbiak nem rendelkeznek közvetlen hatállyal. Mindazonáltal tény marad, hogy mindkét ítélet külön hivatkozik e szabály alkalmazásának egyes feltételeire (M. Saggio főtanácsnoknak a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítéletre [EBHT 1999., I-8397. o., 20. lábjegyzet] vonatkozó indítványa).
- 95 A felperes hozzáfűzi, hogy az az álláspont, mely szerint a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazásának feltétele a GATT vagy a WTO-egyezmények rendelkezéseire történő konkrét hivatkozás megléte, abszurd. A bírói felülvizsgálat valójában nem függhet olyan formális feltételtől, amely kizárólag a kérdéses jogi aktus alkotója akaratának függvénye. Az ilyen feltétel ellentétes lenne a jogállamisággal.
- 96 Másodszor a felperes szerint jogilag téves a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazását azokra az esetekre korlátozni, amelyekben a GATT-ból vagy a WTO-egyezményekből származó kötelezettségek pozitív módon kerülnek megfogalmazásra.

- 97 Először is, az ilyen feltétel mesterséges lenne, mivel minden pozitív kötelezettséget meg lehet fogalmazni tiltás formájában, mint például az egyenlő bánásmód elvét vagy a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét. A felperes továbbá hangsúlyozza, hogy a GATS II. cikkének (1) bekezdése és XVII. cikke, valamint az 1994. évi GATT XIII. cikke, melyek a jelen ügyben relevánsak, mind pozitív kötelezettséget tartalmaznak. Végezetül, az ilyen korlátozás ellentétes a Nakajima-ítélettel, amely a Közösség dömpingellenes szabályozásának az 1973–1979 között folytatott kereskedelmi tárgyalások eredményeként született többoldalú megállapodások megkötéséről szóló, 1979. december 10-i 80/271/EGK tanácsi határozattal a Közösség nevében jóváhagyott, a GATT VI. cikkének végrehajtásáról szóló megállapodás (HL L 71., 1. o., a továbbiakban: az 1979. évi dömpingellenes kódex) 1. cikkével való összeegyeztethetőségére vonatkozott. Ez a rendelkezés negatív kötelezettséget tartalmaz, mivel megtiltja a szerződő felek számára, hogy az 1979. évi dömpingellenes kódexet sértő dömpingellenes vámot vessenek ki.
- 98 Harmadszor a felperes álláspontja szerint jogilag téves a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazását azokra az esetekre korlátozni, amelyekben a GATT-ból vagy a WTO-egyezményekből származó kötelezettségeket a kérdéses közösségi jogi aktusba foglalták, vagy abba átültették. A felperes hangsúlyozza, hogy ezt az értelmezést valójában a Bíróság vagy az Elsőfokú Bíróság semmilyen döntése nem támasztja alá. A felperes elismeri, hogy a dömpingellenes ügyek összefüggésében az 1979. évi dömpingellenes kódexet átültették a közösségi jogba. Vitatja ugyanakkor, hogy ez a tény megalapozza azt az általános javaslatot, amely szerint a Nakajima ítélkezési gyakorlatot csak akkor lehet alkalmazni, ha a kérdéses közösségi jogi aktus a GATT-on vagy a WTO-egyezményen alapuló szabályt ültet át. E javaslatnak ellentmond az Olaszország kontra Tanács (rizs) ügyben hozott ítélet, amelyben a Bíróság alkalmazta a Nakajima ítélkezési gyakorlatot, annak ellenére, hogy a Közösség nem ültette át a közösségi jogba a GATT XXIV. cikkének (6) bekezdését.
- 99 Negyedszer, jogilag téves a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazásának azon esetekre történő korlátozása, amelyekben a GATT-ból és a WTO-egyezményekből származó szabályoknak való megfelelés a kérdéses közösségi jogi aktus által elérni kívánt egyetlen cél. Mivel az ilyen esetek igen ritkák, a felperes álláspontja szerint ezen értelmezés a Nakajima ítélkezési gyakorlatot megfosztaná lényegétől. A felperes

érvelése szerint a szabály még akkor is alkalmazható, ha a kérdéses jogi aktus számos egymásnak ellentmondó célt kíván elérni, amely esetben a bíróság számára az egyetlen korlát az, hogy ne változtassa meg az egyensúlyt, melyet a jogalkotónak sikerült létrehozni.

- 100 Harmadsorban, a felperes álláspontja szerint a Nakajima ítélkezési gyakorlatra vonatkozó értelmezését nem érinti a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítélet. Ebben az ítéletben a Bíróság elutasította azt az érvet, hogy a WTO-egyezményeknek jogpolitikai okokból közvetlen hatállyal kell rendelkezniük. A Bíróság megállapította, hogy ezen érv elfogadása a Közösségnek a WTO-n belüli „manőverezési mozgásterétől” való egyoldalú megfosztását jelentené, anélkül hogy bármely más szerződő fél ugyanilyen kölcsönös kötelezettségvállalást biztosítana a Közösség felé.
- 101 A felperes álláspontja szerint a Nakajima ítélkezési gyakorlat elveszítené lényegét, amennyiben a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hangsúlyozott kölcsönösségi feltétel kiterjedne rá. A felperes érvelése szerint a Nakajima ítélkezési gyakorlat létjogosultsága éppen abban áll, hogy meghatározás szerint csak olyan esetekre vonatkozik, amelyekben a Közösség már nem rendelkezik „manőverezési mozgástérrel”, és a GATT-ból és a WTO-egyezményekből származó kötelezettségek végrehajtását határozta el.
- 102 A felperes nézete szerint nem kell attól tartani, hogy ezen értelmezés a keresetek lavináját indítja el minden olyan alkalommal, amikor a Közösség nem tartja be a DSB határozatát, mivel e kereseteknek továbbra is az a feltétele, hogy a Közösségnek egyértelműen el kellett határoznia a WTO-egyezmények keretében vállalt kötelezettség végrehajtását. Ezért korlátozottak azok a körülmények, amelyek között a közösségi bíróságok a Nakajima ítélkezési gyakorlatot alkalmazhatják. A gyakorlatban ezek csak azokat az eseteket foglalják magukban, amelyeknél a Tanács egyértelműen elhatározta a WTO vitarendezési szervei határozatának végrehajtását, de e határozatnak a közösségi jogrenden belül történő végrehajtása a Tanács céljával ellentétesnek bizonyul.

- 103 E tekintetben a felperes kitarthat azon álláspontja mellett, hogy a jelen ügy körülményei eltérnek a WTO elé terjesztett hormontartalmú marhahústra vonatkozó vitától (a DSB által 1998. február 13-án elfogadott, 1998. január 16-i fellebbezési testületi jelentés, WT/DS26/AB/R WT/DS48/AB/R). Ez utóbbi vitában a Közösség egyértelműen elhatározta, hogy nem módosítja a szabályozását a WTO vitarendezési eljárása eredményeképpen elfogadott határozatoknak való megfelelés érdekében. Mivel nem jutottak tárgyalásos megoldásra a kártérítés összege tekintetében, a Közösség megtorló intézkedések alkalmazását határozta el a nyertes féllel, az Amerikai Egyesült Államokkal szemben. A jelen ügyben a Közösség nem határozta el a banánpiac közös szervezése azon vonatkozásainak hatályban tartását, amelyeket a WTO-kötelezettségekkel ellentétesnek találtak. Ellenkezőleg, a Közösség egyértelműen jelezte, hogy a WTO vitarendezési testületei határozatainak meg kíván felelni.
- 104 A Bizottság elutasítja a Nakajima-ítélet ezen értelmezését. Emlékeztet arra, hogy a közösségi jogrend monista jellege ellenére az ítélkezési gyakorlat következetesen elutasította a WTO-egyezmények közvetlen hatályának doktrináját (a fent hivatkozott International Fruit Company és társai ügyben és a Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítéletek). A DSB-jelentést egy közösségi norma valamely WTO-szabállyal való összeegyeztethetőségének vizsgálata során csak akkor lehet figyelembe venni, ha az e szabályt megalapozó kötelezettségnek közvetlen hatálya van (a Bíróság C-104/97. P. sz., Atlanta kontra Európai Közösség ügyben 1999. október 14-én hozott ítéletének [EBHT 1999., I-6983. o.] 20. pontja).
- 105 A Bizottság szintén vitatja a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazása feltételeinek a felperes által történő értelmezését.
- 106 A felperes állításával ellenkezőleg e feltételek közül az első nem a „megfelelési” („to comply”) szándék, hanem egy konkrét kötelezettség „végrehajtására” (to implement) irányuló szándék (a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítélet 49. pontja). Ezek a kifejezések nem azonosak; a „megfelelés” jóval tágabb értelmű,

mint a „végrehajtás”. Gyakran előfordul, hogy egy állam, vagy a Közösség egyes kötelezettségek tekintetében a megfelelés szándékával rendelkezik, anélkül hogy e kötelezettségek végrehajtása iránti szándékkal rendelkezne.

- 107 A Bizottság vitatja a második feltétel értelmezését a „konkrét kötelezettség” követelményére vonatkozóan. Álláspontja szerint a „konkrét” kötelezettség az „általános” kötelezettség ellentétéként értelmezendő.
- 108 A Bizottság álláspontja szerint e feltételek korlátozó jellegéből adódóan a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazására ritkán adódik példa. Az ilyen példák elsősorban a dömpingellenes rendeletek elleni kereseteket érintik (a Bíróság C-188/88. sz., NMB kontra Bizottság ügyben 1992. március 10-én hozott ítélete [EBHT 1992., I-1689. o.]; az Elsőfokú Bíróság T-163/94. sz. és T-165/94. sz., NTN Corporation és Koyo Seiko kontra Tanács egyesített ügyekben 1995. május 2-án hozott ítélete [EBHT 1995., II-1381. o.], az NMB France és társai kontra Bizottság ügyben 1996. június 5-én hozott ítélete [EBHT 1996., II-427. o.], és a T-33/98. sz. és T-34/98. sz., Petrotub és Republica kontra Tanács ügyben hozott ítéletének [EBHT 1999., II-3837. o.] 105. pontja). A Nakajima ítélkezési gyakorlat a dömpingellenes rendeletek területén kívüli alkalmazásának egyedüli példája az Olaszország kontra Tanács (rizs) ügyben hozott ítélet. Az összes többi próbálkozás a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazására vonatkozóan sikertelennek bizonyult (a Bíróság C-317/99. sz. Kloosterboer Rotterdam ügyben 2001. december 13-án hozott ítélete [EBHT 2001., I-9863. o.], a fent hivatkozott Németország kontra Tanács (banán) és a Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítéletei; a fent hivatkozott Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ügyben és a fent hivatkozott Cordis kontra Bizottság ügyben hozott ítéletek, valamint a fent hivatkozott T. Port kontra Bizottság ügyben 2001. március 20-án hozott ítélet).
- 109 A Bizottság álláspontja szerint a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazásához a következő négy feltétel együttes megléte szükséges.
- 110 Először is, a kérdéses „konkrét kötelezettségnek” egy meghatározott magatartás előírására vonatkozó pozitív kötelezettségnek kell lennie. A GATT dömpingellenes kódexei például szolgálnak az ilyen típusú kötelezettségre. A DSB ajánlása vagy

határozata nem lehet „konkrét kötelezettség”, mivel az csupán általános kötelezettséget ír elő a jogi aktusoknak a WTO-szabályokkal való összhangba hozására. Valójában a kérdéses szerződő fél feladata azon intézkedések meghatározása, amelyekkel biztosítani kívánja jogrendjének az e szabályokkal való összhangját.

- 111 Másodszer, a Nakajima ítélezési gyakorlat csak akkor alkalmazandó, ha a kérdéses közösségi jogi aktus a közösségi jogrendbe foglal vagy abba átültet egy, a WTO-hoz kötődő „konkrét kötelezettséget”. Ez az értelmezés közvetlenül a „végrehajtás” kifejezésből ered.
- 112 Harmadszor, a Nakajima ítélezési gyakorlat alkalmazásához az is szükséges, hogy a közösségi jogalkotó ne kövessen több ellentétes célt.
- 113 Negyedszer, a Nakajima ítélezési gyakorlat azt is megkívánja, hogy a kérdéses közösségi jogi aktus kifejezetten hivatkozzon a WTO-jogból származó konkrét kötelezettségekre, amelyeket végrehajtani kíván.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 114 A WTO-egyezmény és annak mellékletei, figyelembe véve azok jellegét és szerkezetét, elvileg nem szerepelnek azon szabályok között, amelyek tekintetében a Bíróság felülvizsgálja a közösségi intézmények aktusainak jogszerűségét. (a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítélet 47. pontja). Ezek a szövegek nem olyan jellegűek, hogy a magánszemélyek számára olyan jogokat keletkeztetnének, amelyekre a magánszemélyek a közösségi jog értelmében a bíróságok előtt hivatkozhatnak (lásd ebben az értelemben a Bíróság a C-300/98. sz. és C-392/98. sz., Dior és társai ügyben 2000. december 14-én hozott ítéletének [EBHT 2000., I-11307. o.] 44. pontját).

- 115 Csak akkor tartozik a Bíróságra vagy az Elsőfokú Bíróságra az érintett közösségi jogi aktusnak a WTO szabályaira tekintettel való felülvizsgálata, ha a Közösség a WTO keretében vállalt konkrét kötelezettséget hajt végre, vagy amikor a közösségi jogi aktus kifejezetten hivatkozik a WTO-egyezmények mellékleteiben szereplő megállapodások pontos rendelkezéseire (a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítélet 49. pontja).
- 116 A felperes e kivételek közül kizárólag az elsőre hivatkozik. Azt állítja, hogy az 1637/98 rendelet elfogadásával, amelynek végrehajtási intézkedéseit a 2362/98 rendelet határozta meg, a Közösség a Nakajima-ítéletből származó ítélkezési gyakorlat értelmében a WTO keretében vállalt konkrét kötelezettséget kívánt végrehajtani.
- 117 A Nakajima-ítéletből származó szabály kivételként annak lehetővé tételét szolgálja, hogy a magánszemélyek közvetett módon hivatkozhatnak a GATT és a WTO-egyezmények szabályainak a Közösség vagy annak intézményei által történő megsértésére. Mivel ez kivételt jelent azon szabály alól, hogy a magánszemélyek a közösségi bíróságok előtt nem hivatkozhatnak közvetlenül a WTO-egyezményekre, e szabályt megszorítóan kell értelmezni.
- 118 E tekintetben meg kell jegyezni, hogy ami a magánszemélyek kereseteit illeti, a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság a Nakajima-ítéletből származó elvet csak a dömpingellenes alaprendeletek az 1979. évi és 1994. évi dömpingellenes kódexek rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségének közvetett felülvizsgálata összefüggésében alkalmazták (az 1994. évi GATT IV. cikkének végrehajtásáról szóló megállapodás; a többoldalú tárgyalások uruguayi fordulóján (1986–1994) elért megállapodásoknak a Közösség nevében a hatáskörébe tartozó ügyek tekintetében történő megkötéséről szóló, 1994. december 22-i 94/800/EK tanácsi határozat [HL L 336., 1. o.] 1.A melléklete).

- 119 A Bíróság és az Elsőfokú Bíróság számos alkalommal megvizsgálta a dömpingellenes rendeleteknek a dömpingellenes kódexek rendelkezéseivel való összeegyeztethetőségét (a Bíróság C-105/90. sz., Goldstar kontra Tanács ügyben 1992. február 23-án hozott ítéletének [EBHT 1992., I-677. o.] 31. és azt követő pontjai, a fent hivatkozott NTN Corporation kontra Tanács ügyben hozott ítéletének 65. pontja és a fent hivatkozott NMB France és társai kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 99. pontja), és két alkalommal elfogadta az ilyen jogalapokat (a Bíróság C-76/00. sz., Petrotub és Republica kontra Tanács ügyben 2003. január 9-én hozott ítéletének [EBHT 2003., I-79. o.] 52. és azt követő pontjai és az Elsőfokú Bíróság T-256/97. sz., BEUC kontra Bizottság ügyben 2000. január 27-én hozott ítéletének [EBHT 2000., II-101. o.] 63. és azt követő pontjai).
- 120 A dömpingellenes viták konkrét összefüggésén túl a Bíróság és az Elsőfokú Bíróság azonban elutasította a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazását. A Bíróság és az Elsőfokú Bíróság így elutasította a közösségi jogi aktusnak a WTO-egyezmények rendelkezései fényében történő felülvizsgálatát magánszemélyek által indított olyan keresetek keretében, melyek a banánpiac közös szervezése egyes aspektusait vitatták (a Bíróság C-307/99. sz., OGT Fruchthandelgesellschaft ügyben 2001. május 2-án hozott végzése [EBHT 2001., I-3159. o.]; a fent hivatkozott Cordis kontra Bizottság ügyben, a Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ügyben és a T. Port kontra Bizottság ügyben 2001. március 20-án hozott ítélet), valamint amelyek a haszonállatok hormontartalmú hatóanyagokkal történő kezelésére vonatkozó közösségi előírások egyes aspektusait vitatták (az Elsőfokú Bíróság T-174/00. sz., Biret International kontra Tanács ügyben 2002. január 11-én hozott ítélete [EBHT 2002., II-17. o.] és a T-210/00. sz., Biret és Cie kontra Tanács ügyben hozott ítélete [EBHT 2002., II-47. o.]).
- 121 Hangsúlyozni kell, hogy a dömpingellenes rendeletek területén a GATT és a WTO releváns egyezményei közvetlen kötelezettséget írtak elő minden szerződő fél számára arra vonatkozóan, hogy nemzeti szabályozásaikat ezen egyezmények tartalmával összhangba hozzák. Az 1979. évi dömpingellenes kódex 16. cikke (6) bekezdésének a) pontja, melynek címe Nemzeti szabályozás, előírta a szerződő felek számára, hogy tegyenek meg „minden szükséges általános vagy rendkívüli intézkedést annak biztosítása érdekében, hogy legkésőbb az ezen egyezménynek az adott szerződő fél tekintetében történő hatályba lépéséig törvényeik, rendeleteik és közigazgatási eljárásaik ezen egyezmény rendelkezéseivel összhangban legyenek, amennyiben azok a kérdéses szerződő félre alkalmazhatóak” (80/71 határozat). Az 1994. évi dömpingellenes kódex 18. cikkének (4) bekezdésében hasonló rendelkezéseket tartalmaz.

- 122 Az e kötelezettségeknek való megfelelés érdekében a Tanács módosította a dömpingellenes eljárásokra vonatkozó szabályozást. Ebből következően az 1979. évi dömpingellenes kódex elfogadását követően a Tanács elfogadta az Európai Gazdasági Közösségben tagsággal nem rendelkező országokból érkező dömpingelt vagy támogatott behozatallal szembeni védelemről szóló, 1979. december 20-i 3071/79/EGK rendeletet (HL 1979. L 339., 1. o.). Különösen e rendelet preambulumból egyértelmű (harmadik és negyedik preambulumbekzdés), hogy a dömpingelt behozatallal szembeni védelmet biztosító közösségi szabályokat módosítani kellett a tokiói forduló végén az 1979-ben lezárult többoldalú kereskedelmi tárgyalásokból származó egyezmények fényében, a Tanács álláspontja szerint „az ezen egyezmények által megállapított jogok és kötelezettségek egyensúlyának megőrzése érdekében elengedhetetlen, hogy a Közösség tekintetbe vegye, hogy ezeket a szabályokat a Közösség fő kereskedelmi partnerei miként értelmezik, amint azt a jogalkotás vagy a kialakult gyakorlat tükrözi”. Az Európai Gazdasági Közösségben tagsággal nem rendelkező országokból érkező dömpingelt vagy támogatott behozatallal szembeni védelemről szóló, 1988. július 11-i 2423/88/EGK tanácsi rendelet (HL L 209., 1. o.) – amelynek összeegyeztethetőségét az 1979. évi dömpingellenes kódexszel a Nakajima-ítéllethez vezető ügyben vitatták – a preambulumban számos ezzel azonos rendelkezést tartalmazott, és azt is hangsúlyozta, hogy a dömpingelt vagy támogatott behozatallal szembeni védelemre vonatkozó közös szabályokat „a fennálló nemzetközi kötelezettségekkel összhangban fogadták el”, különösen a GATT VI. cikkéből és az 1979. évi dömpingellenes kódexből származó kötelezettségek szerint.

- 123 Az 1994. évi dömpingellenes kódex megkötését követően a Közösség hasonló módon módosította belső, dömpingellenes eljárásokra vonatkozó szabályait az Európai Közösségben tagsággal nem rendelkező országokból érkező dömpingelt behozatallal szembeni védelemről szóló, 1994. december 22-i 3283/94/EK tanácsi rendelet (HL L 349., 1. o.) ezt követő elfogadásával, valamint később az Európai Közösségben tagsággal nem rendelkező országokból érkező dömpingelt behozatallal szembeni védelemről szóló, 1995. december 22-i 384/96/EK tanácsi rendelet (HL 1996. L 56., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 11. fejezet, 10. kötet, 45. o.) elfogadásával. A 3283/94 rendelet preambuluma jelezte, hogy az 1994-ben lezárult többoldalú kereskedelmi tárgyalásokat követően „ezen új megállapodásokra tekintettel a közösségi szabályok módosítása indokolt” (harmadik preambulumbekzdés). A preambulumban szerint „a GATT-egyezmény által megállapított jogok és kötelezettségek egyensúlyának megőrzése érdekében elengedhetetlen, hogy a Közösség tekintetbe vegye, hogy ezeket a szabályokat a Közösség fő kereskedelmi partnerei miként értelmezik” (negyedik preambulumbekzdés). A preambulumban

hangsúlyozza továbbá, hogy „[az 1994. évi dömpingellenes kódexből adódó] változások mértékére való tekintettel és az új szabályok megfelelő és átlátható alkalmazásának biztosítása érdekében az új megállapodások nyelvezetét a Közösség jogalkotásába a lehető legteljesebb mértékben be kell építeni” (ötödik preambulumbekezdés). Ezeket a rendelkezéseket a fent hivatkozott Petrotub és Republica kontra Tanács ügyben 2003. január 9-én hozott ítélet tekintetében releváns rendelet, a 384/96 rendelet preambuluma is fenntartotta.

- 124 A felperes jogosan hangsúlyozza, hogy a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazása nem korlátozódik *a priori* a dömpingellenes rendeletek területére. Alkalmas arra, hogy más, a WTO-egyezmények rendelkezései által meghatározott területeken is alkalmazzák, amennyiben ezen egyezmények, és azok a közösségi rendelkezések, amelyeknek jogszerűsége kérdéses, jellegüket és tartalmukat tekintve hasonlók azokhoz, amelyek fentebb kerültek említésre a GATT dömpingellenes kódexekre és az azokat a közösségi jogba átültető dömpingellenes alaprendeletekre vonatkozóan.
- 125 Ezért meg kell állapítani, hogy a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazásának azon feltétele, amely szerint a közösségi jogi aktust, amelynek jogszerűségét vitatják, „a WTO-egyezményekből származó kötelezettségek végrehajtása céljából kellett elfogadni”, különösen azt kívánja meg, hogy e jogi aktus a WTO-egyezményekből származó előírásoknak a közösségi jogba történő átültetését konkrétan biztosítsa.
- 126 Azt a kérdést illetően, hogy az Olaszország kontra Tanács (rizs) ítélet ellentmond-e a Nakajima ítélkezési gyakorlat ezen értelmezésének, amint azt a felperes állítja, meg kell állapítani, hogy a válasz e kérdésre nemleges. Az ezen ítéletre vonatkozó tényállás olyan közösségi rendeletet érintett, amelyet a GATT XXIV. cikkének (6) bekezdése alapján folytatott tárgyalásokat követően harmadik országokkal kötött kétoldalú megállapodások értelmében fogadtak el. E megállapodások szerint a közösség vállalta, hogy a rizsre vonatkozóan vámkontingenseket nyit meg e harmadik országok javára. Ezen ügyben a kérdéses rendelet (a rizs és a törmelékriz behozatalára vonatkozóan egyes vámkontingensek megnyitásáról és kezeléséről

szóló, 1996. július 24-i 1522/96/EK rendelet [HL L 190., 1. o.) tárgya tehát a GATT keretében folytatott tárgyalásokat követően kötött kétoldalú megállapodásokból származó szabályok átültetése volt. E rendelet célja így „a GATT keretében vállalt konkrét kötelezettségek végrehajtása” volt (az Olaszország kontra Tanács [rizs] ügyben hozott ítélet 20. pontja).

- 127 E tényezők alapján kell mérlegelni, hogy a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazható-e a jelen ügyben.

A Nakajima ítélkezési gyakorlatnak a jelen ügyben történő alkalmazásáról

A felek érvei

- 128 A felperes azt állítja, hogy az ítélkezési gyakorlat alkalmazására vonatkozó feltételek a jelen ügyben teljesülnek, és e tekintetben kitarthat a jelen ügy és a fent hivatkozott Bocchi Food Trade International ítélet alapjául szolgáló ügy közötti különbségekre vonatkozó álláspontja mellett.
- 129 Először is, a felperes érvelése szerint a Nakajima alkalmazásának a WTO-szabályoknak való „megfelelésre irányuló szándékra” vonatkozó feltétele teljesül. A felperes azzal érvel, hogy amikor 1998-ban a Közösség az 1993. évi rendelkezések módosítását határozta el, a szándéka a WTO-testületek határozatainak való megfelelésre irányult.

130 A Közösség szándékának bizonyítékeként a felperes a következő tényezőkre hivatkozik.

131 Először is, a felperes érvelése szerint 1997. október 16-án a közösség a WTO keretében működő DSB ülésén úgy nyilatkozott, hogy „teljes mértékben meg kíván felelni nemzetközi kötelezettségeinek e kérdést illetően”.

132 Másodsor, a felperes idézi az 1637/98 tanácsi rendeletet, mely a következőképpen rendelkezik:

„mivel számos módosítás szükséges a 404/93/EGK rendelet 4. címében foglalt, a harmadik országgal való kereskedelemről szóló rendelkezésekben;

mivel a Közösség a Kereskedelmi Világszervezetnek (WTO) és a Negyedik AKCS-EK Egyezményt aláíró országoknak tett nemzetközi kötelezettségvállalásait be kell tartani, miközben teljesíteni kell a banánpiac közös szervezésének céljait.”

133 Harmadsor, az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 20. cikkének e) pontja előírja a Bizottság számára, hogy elfogadja „a Közösség által a Szerződés 228. cikke értelmében kötött megállapodásokból eredő kötelezettségek betartatása érdekében szükséges intézkedéseket”.

134 Negyedszer, a felperes észrevételezi, hogy a WTO-egyezmények a Közösség által az EK 300. cikk értelmében kötött megállapodások.

135 Ötödször, a felperes rámutat, hogy a Bizottság az 1637/98 rendelet elfogadását eredményező javaslatához csatolt magyarázó nyilatkozatban a következőképpen nyilatkozott:

„(1) A [WTO] keretében létrehozott [DSB] határozattal megállapította, hogy a banánpiac közös szervezésére vonatkozó néhány behozatali rendelkezés sérti a GATT és a GATS szabályait. A jogsértések a behozatali engedélyeket, a vámkontingensek jelenlegi felosztását és a banánra vonatkozó keretmegállapodás más szempontjait érintik, beleértve az aláíró országokban a kiviteli engedélyek megadását és az AKCS-országokból érkező hagyományos behozatal számára megállapított bizonyos mennyiségeket.

(2) A banánpiac közös szervezésének más vonatkozásai nem vitatottak. Ezek közé tartozik a GATT felé általunk vállalt kötelezettségekkel összefüggően a vámkontingensek mérete és mind a kontingensen belüli, mind a kontingensen kívüli vám, a hagyományos behozatalra vonatkozó kedvezmény, és az AKCS-országokból származó nem hagyományos behozatalra vonatkozó tarifális preferenciát biztosító bánásmód, valamint a közösségi termelők támogatási mechanizmusa.

(3) A Tanácsot ezért fel kell kérni a 404/93/EGK rendelet módosítására annak érdekében, hogy e rendelet összhangba kerüljön a WTO és a negyedik loméi egyezmény keretében fennálló nemzetközi kötelezettségvállalásainkkal, fenntartva ugyanakkor a közösségi termelők támogatását és a piac a fogyasztók érdekeinek figyelembevételével történő megfelelő ellátását.”

- 136 Hatodszor, a felperes az Elsőfokú Bíróság T-11/99. sz. Van Parys és társai kontra Bizottság ügyben 1999. szeptember 15-én hozott végzésének (EBHT 1999., II-2653. o.) 6. pontjára hivatkozik, amelyben az Elsőfokú Bíróság a következőket állapította meg:

„Azt követően, hogy WTO keretében létrehozott [DSB] a Közösségbe irányuló banánbehozatal e rendszerének számos vonatkozását a WTO-szabályokkal ellentétesnek minősítette, elfogadták a [1637/98 és a 2361/98] rendeletet különösen annak érdekében, hogy ezen összeegyeztethetlenségeket megszüntessék.”

- 137 Hetedszer, M. Santer, a Bizottság elnöke 1998. november 10-én Clinton elnöknek az 1637/98 és 2362/98 rendeletekre vonatkozóan a következőket írta:

„A WTO fellebbezési testületi határozatot követően az Európai Unió intézkedéseket tett annak érdekében, hogy behozatali rendszerét 1999. január 1-jéig a WTO-szabályokkal összhangba hozza.”

- 138 Nyolcdszor, a felperes rámutat, hogy 1999. január 27-én L. Brittan, az akkori versenyügyi biztos Yvonne Sandberg-Fries európai parlamenti képviselő P-4069/1998. sz. kérdésére (HL C 182., 188. o.) válaszolva a következőképpen nyilatkozott:

„A Közösség a [WTO] keretében létrehozott [DSB] 1997. szeptember 25-i, a banánügyre vonatkozó ajánlásait végrehajtotta azon intézkedések meghozatalával, amelyek szükségesek ahhoz, hogy a banánra vonatkozó közösségi szabályozás a WTO-szabályokkal összhangba kerüljön. 1998. július 20-án a Tanács elfogadta az [1637/98 rendeletet]. 1998. október 28-án a Bizottság elfogadta a [2362/98 rendeletet]. Ezeket az intézkedéseket a végrehajtásra rendelkezésre álló megfelelő határidőn belül hozták meg, mely határidő 1999. január 1-jén lejárt.”

- 139 Kilencedszer, a felperes Bizottságnak a 404/93 rendelet módosítására vonatkozó javaslatához mellékelt magyarázó nyilatkozatban (COM (1999)582., 1999. november 10.) foglalt nyilatkozatára hivatkozik, mely szerint:

„A WTO keretében létrehozott DSB által 1997-ben elfogadott határozatot követően 1998. július 20-án a Tanács elfogadta az [1637/98 rendeletet] annak érdekében, hogy a behozatali rendszer a WTO-szabályokkal ellentétesnek nyilvánított elemeit összhangba hozza a WTO felé fennálló kötelezettségeinkkel, tiszteletben tartva ugyanakkor a Közösség egyéb céljait.”

- 140 Tizedszer, a felperes érvelése szerint a 2000. július 17-i WT/DS165/R vizsgálóbizottsági jelentés tárgyát képező „az Egyesült Államok – az Európai Közösségekből származó egyes termékek behozatalára vonatkozó intézkedések” ügyben a Közösség által benyújtott 1999. november 10-i beadványban a Közösség a következő nyilatkozatot tette:

„3. Az Európai Unió Tanácsa elfogadta az 1637/98 rendeletet. Az [1637/98 rendelet] 1998. július 31-én lépett hatályba, és 1999. január 1-jétől kellett alkalmazni. A Tanács által ráruházott hatáskörrel élve a Bizottság elfogadta a [2362/98 rendeletet]. E rendelet 1998. november 1-jén lépett hatályba, és 1999. január 1-jétől teljes egészében alkalmazni kellett.

4. Az e rendeletek által bevezetett módosítások teljesen új szabályrendszert teremtettek, különösen a banánra vonatkozó korábbi előírások azon elemeire vonatkozóan, amelyeket mind a GATT, mind a GATS tekintetében a WTO-szabályokkal ellentétesnek nyilvánítottak.”

141 Tizenegyszer, a felperes rámutat, hogy egy 2000. május 5-i, a banánvitára vonatkozó nyilvános dokumentumban a Bizottság a következőképpen nyilatkozott:

„Pascal Lamy hangsúlyozta, hogy az EU ezzel kapcsolatban egyetlen politikát követ, amely a WTO-határozatnak való megfelelés”.

142 Másodsorban, a Nakajima alkalmazásának azon feltételét érintően, mely a WTO keretében vállalt „konkrét kötelezettség” fennállására vonatkozik, a felperes álláspontja szerint ez a feltétel is teljesül. A különböző, WTO keretében folytatott vitarendezési eljárásokat követően a Közösségnek a WTO-jog értelmében fennálló kötelezettségei a behozatali engedélyek megadására és a latin-amerikai kontingensek felosztására vonatkozóan egyértelműek és közismertek. A Közösség és különösen a Bizottság nem hivatkozhat arra, hogy bármely kételye volt a banánpiac közös szervezése rendelkezéseinek a WTO-szabályokkal való összeegyeztethetlenségére vonatkozóan.

143 E tekintetben a felperes álláspontja szerint a jelen ügy körülményei között, amikor a Közösség meg kívánt felelni a WTO testületei által elfogadott vitarendezési határozatnak, e határozat lehetővé teszi a konkrét kötelezettség azonosítását, amelytől a Nakajima ítélezési gyakorlat második feltétele függ. A felperes nézete szerint a WTO vitarendezési eljárásai keretében hozott határozat önmagában nem elegendő a Nakajima ítélezési gyakorlat alkalmazásához. Ezzel szemben, amennyiben ezen ítélezési gyakorlat alkalmazható, a WTO által hozott vitarendezési határozat fontos értelmezési útmutatást jelent a WTO-jogot alkalmazó közösségi bíróságoknak. Túlzás lenne azonban azt az álláspontot képviselni a fent hivatkozott Atlanta kontra Európai Közösség ügyben hozott ítélet 20. pontja alapján, hogy a közösségi bíróságok az ilyen határozatot csak akkor vehetik figyelembe, ha az a WTO-egyezmények közvetlen hatályú rendelkezésén alapul. Az ily módon történő értékelés valójában szorosan kapcsolódik ahhoz a tényhez, hogy az Atlanta-ügyben a felperes a WTO-egyezmények közvetlen hatályára hivatkozott.

144 A felperes azzal érvel továbbá, hogy egyértelműen azonosítottak a WTO-egyezmények azon rendelkezései, amelyeket a 2362/98 rendelet megsértett. Ezek az 1994. évi GATT XIII. cikkének (2) bekezdése, és a GATS II. és XVII. cikke. E tekintetben a felperes hangsúlyozza, hogy a Bizottság e rendelkezéseket egyértelműen azonosította magyarázó nyilatkozatában, amelyet, mint az már megemlítésre került, a 1637/98 rendelet tervezetéhez mellékelte. Hasonló módon a felperes rámutat, hogy az 1998. április 2-i 7163/98 dokumentumban, melynek címe „Progress report”, a Tanács kifejezetten a „bármely tényleges hátrányos megkülönböztetés vagy bármely hátrányos jogi megkülönböztetés megakadályozására vonatkozó alapvető követelményt” tűzi ki célul. A felperes szerint a „tényleges hátrányos megkülönböztetés” közvetlenül a Fellebbezési Testület és az 1997. évi vizsgálóbizottság határozataira utal.

145 A felperes arra is rámutat, hogy az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 18. cikkének (4) bekezdését közvetlenül az 1994. évi GATT XIII. cikkének (2) bekezdése inspirálta oly mértékben, hogy az akár az „átvételi feltételnek” is megfelel, amelyet a Bizottság a Nakajima ítélezési gyakorlat alkalmazási feltételei között tart számon.

146 Harmadsorban, a felperes álláspontja szerint a fent hivatkozott Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ügyben hozott ítélet nem teszi kérdésessé a Nakajima ítélezési gyakorlatnak a jelen ügyre történő alkalmazását. A felperes emlékeztet arra, hogy az említett ítéletben az Elsőfokú Bíróság a 63. és 64. pontban a következőket állapította meg:

„E tekintetben elegendő arra emlékeztetni, hogy csak akkor tartozik a Bíróságra vagy az Elsőfokú Bíróságra az érintett közösségi jogi aktusnak a WTO szabályaira tekintettel való felülvizsgálata, ha a Közösség végrehajt egy, a WTO keretében vállalt konkrét kötelezettséget, vagy amikor a közösségi jogi aktus kifejezetten hivatkozik a WTO-egyezmények mellékleteinek pontos rendelkezéseire (a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítélet 49. pontja).

Sem az 1997. május 22-i WTO vizsgálóbizottsági jelentések, sem a WTO Állandó Fellebbezési Testületének 1997. szeptember 9-i jelentése, melyet a [DSB] 1997. szeptember 25-én elfogadott, nem tartalmazott semmilyen konkrét kötelezettséget, amelyet a Bizottság az ítélkezési gyakorlat értelmében a 2362/98 rendelettel »végrehajtani szándékozott« (az 1947. évi GATT tekintetében lásd a Nakajima-ítélet 31. pontját). Hasonló módon a rendelet nem hivatkozik kifejezetten sem a WTO-testületek jelentéseiből származó kötelezettségekre, sem a WTO-egyezmények mellékleteiben található megállapodások konkrét rendelkezéseire.”

- 147 A felperes észrevételezi, hogy ezen ítélet 63. pontjában az Elsőfokú Bíróság megismételte a fent hivatkozott Nakajima és a Fediol kontra Tanács ügyekben hozott ítéletekből származó szabályokat, a Közösség szándékára hivatkozva. A 64. pontban az Elsőfokú Bíróság csupán a Bizottság szándékának hiányára való hivatkozásra szorítkozott, mivel más kérdés nyilvánvalóan nem merült fel. A felperes elismeri, hogy a fent hivatkozott Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ügyben hozott ítéletben az Elsőfokú Bíróság valószínűleg helyes következtetésre jutott a Bizottság szándékát illetően. A felperes azonban hangsúlyozza, hogy a jelen ügyben nem a Bizottság szándéka kérdéses, hanem a Közösség szándéka: ez utóbbinak, ellentétben a Bizottsággal, az 1637/98 rendelet elfogadásakor kétségtelenül arra irányult a szándéka, hogy megfeleljen a WTO-jogból származó kötelezettségeknek.
- 148 A felperes hangsúlyozza, hogy a Bizottság jelen kereset keretében benyújtott ellenkérelmének 104. pontjában kifejezetten elismerte, hogy „a Közösségnek szándékában állt a banánra vonatkozóan a WTO keretében vállalt valamennyi kötelezettségnek megfelelő előírások bevezetése.”
- 149 A felperes továbbá azt állítja, hogy a fent hivatkozott Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ítélet tárgyát képező ügyben a felperes nem a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazására hivatkozott, hanem a *nemini licet venire contra factum proprium* elvére, és csupán az eljárás szóbeli szakaszában. A felperes nem nyújtott be bizonyítékot a Közösség szándékára vonatkozóan. Az Elsőfokú

Bíróság ezért nem volt abban a helyzetben, hogy e kérdésben végleges döntést hozzon, míg a jelen ügyben a felperes megerősíti, hogy benyújtotta a szóbeli szakasz során azokat a bizonyítékokat, melyek e kérdés eldöntéséhez szükségesek.

- 150 A Bizottság elutasítja ezen érveket. Az 1999. évi rendelkezések elfogadásával a Közösség a GATT és a WTO keretében vállalt kötelezettségeinek szándékozott megfelelni, és szándéka nem azok „végrehajtására” irányult.
- 151 A Bizottság észrevételei szerint a 2362/98 rendelet nem tartalmaz semmilyen kifejezett hivatkozást a GATT vagy a WTO keretében vállalt konkrét kötelezettségekre, ahogy azt az Elsőfokú Bíróság a fent hivatkozott Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ügyben hozott ítéletének 64. pontjában megállapította.
- 152 A Bizottság rámutat, hogy a Nakajima ítélkezési gyakorlat nem alkalmazható, amennyiben a DSB-határozatoknak való megfelelés céljából meghozott közösségi intézkedéseket vitatnak. A DSB vagy a vizsgálóbizottság által hozott határozatok vagy ajánlások elfogadását követően a DSU a vesztes fél számára számos lehetőséget hagy (kártérítés; az engedmények felfüggesztése; megegyezés), és ez igaz a vizsgálóbizottsági „végrehajtási” határozatra is. A DSU a tárgyalásos megoldásokat előnyben részesíti. A Nakajima ítélkezési gyakorlatnak e helyzetben történő alkalmazása egyenlő lenne a vesztes fél mindenfajta mérlegelési jogkörének megtagadásával. A szembenálló fél aligha rendelkezne motivációval arra, hogy a kölcsönösen elfogadható megoldás érdekében tárgyalásokat folytasson, amennyiben tudná, hogy ha keresetet nyújt be a közösségi bíróságokhoz, piaci szereplői kártérítésben részesülhetnek, vagy a kérdéses intézkedéseket megsemmisíthetik. A WTO-egyezmények közvetlen alkalmazása a közösségi intézkedések vitatása érdekében a DSU által kínált lehetőségeket jelentéktelenné tenné (a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítélet 38–40. pontja).

- 153 Ezenfelül amennyiben a Közösség kártérítést ajánlott fel, vagy engedményeket függesztett fel, a WTO-egyezményekben elfogadott engedmények egyensúlya viszszaáll. E körülmények között kártérítés megítélése valójában ahhoz vezetne, hogy a Közösség kétszer „fizet” a WTO-szabályokkal való ugyanazon összeegyeztethetlenségért.
- 154 A felperes által javasolt értelmezés továbbá figyelmen kívül hagyja a Közösség és a többi WTO-ban részes szerződő fél közötti viszonyosság hiányát, amelyre a Bíróság a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ítéletben rámutat. A Bíróság különösen hangsúlyozza, hogy az Amerikai Egyesült Államok nem felelt meg számos vizsgálóbizottsági és DSB határozatnak (DS/136 Egyesült Államok – 1916. évi dömpingellenes törvény, DS/160 Egyesült Államok – A szerzői jogokról szóló törvény 110. szakaszának (5) bekezdése, és DS/108 Egyesült Államok – Foreign Sales Corporation), anélkül hogy a közösségi piaci szereplők az amerikai bíróságok előtt kártérítés iránti keresetet indíthatnának.
- 155 A Bizottság álláspontja szerint a fent hivatkozott Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ítélet egyértelműen megállapítja a 2362/98 rendelet tekintetében, hogy a vizsgálóbizottság jelentései és a DSB-határozatok nem tartalmaztak konkrét kötelezettségeket. Ezt a megközelítést a Bíróság fent hivatkozott OGT Fruchthandsgesellschaft ügyben hozott végzése is megerősíti.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 156 Annak meghatározása érdekében, hogy a közösségi jogi aktust, amelynek jogszerűségét vitatják, a Nakajima ítélezési gyakorlat értelmében „a WTO keretében vállalt konkrét kötelezettség végrehajtása” céljából fogadták-e el, szükséges külön megvizsgálni egyrészt e jogi aktus különleges jellemzőit, másrészt a WTO-egyezmény hivatkozott rendelkezéseinek különleges jellemzőit.

- 157 A jelen ügyben sem a közösségi jogi rendelkezések, amelyeknek jogszerűségét a felperes vitatja, sem a WTO-egyezmények azon rendelkezései, amelyeknek megsértését a felperes állítja, nem támasztják alá azt a következtetést, hogy a Nakajima ítélezési gyakorlat értelmében a WTO keretében vállalt konkrét kötelezettség végrehajtására irányuló szándék állt fenn.
- 158 A WTO-egyezményeket illetően a felperes álláspontja szerint a Közösség megsértette az 1994. évi GATT XIII. cikkét, és a GATS II. és XVII. cikkét, melyet megállapított az 1997. szeptember 25-i DSB-határozat az 1993. évi rendelkezésekre vonatkozóan, illetve később az 1999. április 6-i vizsgálóbizottsági határozat, és az 1999. április 9-i választottbíróági határozat az 1999. évi rendelkezéseknek a 2362/98 rendeletben foglalt egyes rendelkezéseire vonatkozóan.
- 159 Az 1994. évi GATT és a GATS e rendelkezései azonban nem rendelkeznek olyan jellemzőkkel, amelyek alátámasztanák a Nakajima ítélezési gyakorlat alkalmazását. Az 1994. évi GATT XIII. cikke (A mennyiségi korlátozások diszkriminációmentes alkalmazása), és a GATS II. cikke (Legnagyobb kedvezmény elve) és XVII. cikke (Nemzeti elbánás) olyan elveket és kötelezettségeket határoznak meg, amelyek, tekintettel a szövegükre, jellegükre és hatályukra, általános jellegűek. Ezek a rendelkezések tehát egyértelműen eltérnek az 1979. évi és 1994. évi dömpingellenes kódexek rendelkezéseitől. E tekintetben elégséges arra emlékeztetni, hogy például a 3283/94 rendelet és a 384/96 rendelet preambuluma hangsúlyozza, hogy az 1994. évi dömpingellenes kódex „új és részletes szabályokat tartalmaz, különösen a dömping kiszámítására és a vizsgálat kezdeményezésével, illetve lefolytatásával kapcsolatos eljárásokra vonatkozóan, ideértve a tények megállapítását és feldolgozását, az átmeneti intézkedések meghozatalát, a dömpingellenes vámok kivetését és beszedését, a dömpingellenes intézkedések időtartamát és felülvizsgálatát, valamint a dömpingellenes vizsgálatokhoz kapcsolódó információk nyilvánosságra hozatalát”.
- 160 Ezenfelül sem az 1994. évi GATT, sem a GATS nem ír elő olyan kötelezettséget az aláírói számára a nemzeti joguk hozzáigazítására vonatkozóan, amely egyenértékű lenne az 1979. évi dömpingellenes kódex 16. cikke (6) bekezdésének a) pontjában és az 1994. évi dömpingellenes kódex 18. cikkének (4) bekezdésében előírtakkal.

- 161 A felperes érvelése még olyan módon történő értelmezés esetén sem elfogadható, mely szerint az érvelés a Közösség a DSB ajánlásainak vagy határozatainak végrehajtására vonatkozó kötelezettségeinek megsértésére kíván hivatkozni. Bár a Bizottság álláspontja szerint a nemzetközi jog tekintetében a DSU a vesztes fél számára előírja, hogy a DSB-határozat által összeegyeztethetetlennek nyilvánított jogi aktust hozza összhangba a WTO-egyezményekkel, a WTO-egyezményekből származó, a belső jogi aktusok a nemzetközi kötelezettségvállalásokkal való összhangja biztosításának ezen kötelezettsége kétségtelenül általános jellegű, amely eltér a dömpingellenes kódexek szabályaitól. Ezért a Nakajima ítélezési gyakorlat alkalmazása céljából erre nem lehet hivatkozni.
- 162 Ezen túlmenően, anélkül hogy szükséges lenne megvizsgálni a közösségi jogi aktust a WTO-szabályokkal ellentétesnek nyilvánító DSB-határozat végrehajtása a Közösség által történő elmulasztásának lehetséges következményeit a magánszemélyek kártérítése tekintetében, melynek kérdését a felperes nem vetette fel a Nakajima ítélezési gyakorlat alkalmazásának kérdésétől függetlenül, elégséges hangsúlyozni, hogy a DSU nem hoz létre a nemzetközi vitáknak olyan kötelező jellegű határozatokkal történő bírósági rendezésére vonatkozó mechanizmust, amely a tagállamok belső jogrendszerének bírósági határozataival összehasonlítható. A Bíróság megállapította, hogy a WTO-egyezmények, tárgyaik és céljaik fényében értelmezve, nem írnak elő megfelelő jogi eszközöket annak biztosítására, hogy ezen egyezményeket jóhiszeműen végrehajtsák a szerződő felek jogrendszerében. A Bíróság rámutatott, hogy a vitarendezési mechanizmusnak a WTO-egyezményekből adódó megerősítése ellenére e mechanizmus nem kevésbé fontos helyet tart fenn a felek közötti tárgyalásnak (a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítélet 36. pontja). A Bíróság a 37–40. pontban hozzáfűzte:

„Jóllehet a [DSU] (a WTO-egyezmény 2. melléklete) 3. cikkének (7) bekezdése szerint elvileg a vitarendezési mechanizmus elsődleges célkitűzése, hogy elérje az érintett intézkedések visszavonását, amennyiben megállapítást nyert, hogy azok összeegyeztethetetlenek a WTO szabályaival, az egyetértési megállapodás előírja, hogy amennyiben ezen intézkedések azonnali visszavonása megoldhatatlan, átmenetileg kompenzáció ítéltető meg az összeegyeztethetetlen intézkedés visszavonásáig.

Igaz, hogy az említett megállapodás 22. cikkének (1) bekezdése szerint a kompenzáció ideiglenes intézkedést képez, amely abban az esetben vehető igénybe, ha [a DSB-nek] az ugyanezen megállapodás 2. cikke (1) bekezdésében előírt ajánlásait és határozatait nem hajtják végre megfelelő határidőn belül, és hogy az említett rendelkezés jelzi az intézkedésnek az említett WTO-egyezményekkel való összhangba hozására vonatkozó ajánlás teljes körű végrehajtásának előnyben részesítését.

Mindenesetre, ugyanazon rendelkezés (2) bekezdése előírja, hogy ha az érintett tag elmulasztja azon kötelezettségét, hogy megfelelő határidőn belül végrehajtsa az említett ajánlásokat és határozatokat, ez a tag, kívánságra és legkésőbb az megfelelő határidő lejártakor, tárgyalásokat kezdeményez a vitarendezési eljárásban részt vevő minden féllel kölcsönösen elfogadható kompenzáció kialakítása céljából.

E feltételek között a bírósági szervek számára azon kötelezettség előírásának, hogy a WTO-egyezményekkel összeegyeztethetetlen belső jogszabályok alkalmazását mellőzzék, az lesz a következménye, hogy a szerződő felek jogalkotó vagy végrehajtó szerveit megfosztják az említett egyetértési megállapodás 22. cikke által kínált azon lehetőségtől, hogy akár csak ideiglenesen is, tárgyalásos megoldásokat találjanak.”

¹⁶³ Ezt a következtetést nem lehet azon esetekre korlátozni, amelyek esetében a DSB ajánlásainak vagy határozatainak végrehajtására vonatkozóan a DSU 21. cikkének (3) cikkében meghatározott megfelelő határidő még nem járt le.

¹⁶⁴ Meg kell ugyanis állapítani, hogy még ezen határidő lejártá esetén is és a DSU 22. cikkében előírt kompenzációra vagy az engedmények felfüggesztésére vonatkozó intézkedések bevezetése esetén is az említett egyetértési megállapodás továbbra is fontos helyet tart fenn a felek közötti tárgyalásnak. E tekintetben fontos hangsúlyozni, hogy a DSU 21. cikkének (6) bekezdése kifejezetten előírja, hogy „hacsak a DSB nem dönt másképpen, az ajánlások vagy határozatok végrehajtásának kérdését a DSB ülésének napirendjére kell tűzni a (3) bekezdésben leírt megfelelő időtartam meghatározását követő hat hónapon belül, és mindaddig a DSB

napirendjén kell tartani, amíg megoldás nem születik az ügyben”. Hasonló módon, amennyiben a DSB engedélyezi az engedmények vagy más kötelezettségek felfüggesztését, a DSU 22. cikkének (8) bekezdése előírja, hogy a DSU 21. cikkének (6) bekezdése szerint „a DSB folyamatosan megfigyelés alatt tartja az elfogadott ajánlások vagy határozatok végrehajtását”. Ez a rendelkezés azt is előírja, hogy „az engedmények vagy más kötelezettségek felfüggesztése ideiglenes, és csak addig alkalmazandó, amíg az idetartozó megállapodásoknak nem megfelelő intézkedéseket megszüntetik, vagy ha az a tag, amelynek alkalmaznia kell az ajánlásokat és határozatokat, megoldást nem talál az előnyök hatálytalanítására vagy gyengítésére vonatkozóan, illetve amíg kölcsönösen kielégítő megoldást nem érnek el”.

165 A jelen ügyben az 1997. szeptember 25-i DSB-határozat, az 1999. április 6-i vizsgálóbizottsági jelentés, valamint a Közösséggel szemben az engedmények felfüggesztésének engedélyezése tárgyát képező vita a kereset benyújtásának időpontjában még folyamatban volt, és a DSB napirendjén szerepelt (lásd a fenti 39. pontot).

166 A Közösségi bíróságok ezért nem vizsgálhatják felül a kérdéses közösségi jogi intézkedések jogszerűségét, mivel az a DSU 21. cikke (6) bekezdésének hatástalanná tételét vonja maga után, különösen az EK 235. cikke alapján benyújtott kártérítés iránti kereset tekintetében, míg a DSB ajánlásai és határozatai végrehajtásának kérdése meg nem oldódik, beleértve, ahogy a DSU 22. cikkének (8) bekezdése előírja, „azokat az eseteket is, amikor kompenzációra vagy engedmények vagy más kötelezettségek felfüggesztésére került sor, de az intézkedésnek az idetartozó megállapodásokkal való összhangba hozatalát előírányzó ajánlásokat nem hajtották végre” (lásd értelemszerűen a Bíróság C-93/02. P. sz., Biret International kontra Tanács ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-10497. o.] 62. pontját és a C-94/02. P. sz., Biret és Cie kontra Tanács ügyben hozott ítéletének [EBHT 2003., I-10565. o.] 65. pontját).

- 167 A 2362/98 rendelet jellemzőit illetően a felperes által benyújtott bizonyítékok, valamint a Bizottság iratai és szóbeli nyilatkozatai azt jelzik, hogy az 1999. évi rendelkezések elfogadásával, melyeknek a 2362/98 rendelet a részét képezi, a Közösség a WTO-egyezmények keretében vállalt kötelezettségeinek szándékozott megfelelni az 1997. szeptember 25-i DSB-határozatot követően (az Elsőfokú Bíróság T-254/97. sz., Fruchthandelsgesellschaft Chemnitz kontra Bizottság ügyben 1999. szeptember 28-án hozott ítéletének [EBHT 1999., II-2743. o.] 26. pontja). Ezek a tényezők azonban nem mutatják, hogy a Közösség szándéka a Nakajima ítélkezési gyakorlat értelmében a WTO-egyezmények keretében vállalt kötelezettségek végrehajtására irányult.
- 168 A 2362/98 rendelet elfogadásának körülményei ugyanis nem hasonlíthatók össze azon dömpingellenes alaprendeletek elfogadásának körülményeivel, amelyekre a Nakajima ítélkezési gyakorlat vonatkozott. A 2362/98 rendelet nem ültet át a közösségi jogba WTO-egyezményből származó szabályt az ezen egyezményben részes felek jogai és kötelezettségei közötti egyensúly fenntartása érdekében. Ezért az Elsőfokú Bíróság megállapította, hogy sem az 1997. május 22-i WTO vizsgálóbizottsági jelentések, sem a WTO Állandó Fellebbezési Testületének 1997. szeptember 9-i jelentése, melyet a vitarendezési szerv 1997. szeptember 25-én elfogadott, nem tartalmazott semmilyen konkrét kötelezettséget, amelyet a Bizottság a [Nakajima] ítélkezési gyakorlat értelmében a 2362/98 rendelettel „végrehajtani szándékozott” (a fent hivatkozott Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ítélet 64. pontja).
- 169 Mi több, a felperes által vitatott 2362/98 rendelet rendelkezései, melyek a behozatali engedélyek elosztását és a nemzeti vám-alkontingensek felosztását érintik, nem tükrözik a WTO-egyezményekből származó új és részletes szabályokat, hanem a vámkontingensek kezelésére vonatkozó intézkedéseket vezetnek be, melyeket a banánpiac közös szervezésével összefüggésben fogadtak el. A Bíróság valóban azt állapította meg, hogy „a banánpiac a 404/93 rendelettel bevezetett és később módosított közös szervezésének nem a GATT keretében vállalt konkrét kötelezettség a közösségi jogrendben történő végrehajtása a célja” (a fent hivatkozott OGT Fruchthandelsgesellschaft végzés 28. pontja).

170 A fentiekre tekintettel meg kell állapítani, hogy az 1999. évi rendelkezéseknek és különösen a 2362/98 rendelet elfogadásával a Közösség nem szándékozott a Nakajima ítélezési gyakorlat értelmében a WTO-egyezmények keretében vállalt konkrét kötelezettséget végrehajtani. Következésképpen a felperes nem hivatkozhat arra, hogy a Közösség megsértette a WTO-egyezményekből származó kötelezettségeit.

171 Ebből következően a felperes az első jogalappal nem bizonyította olyan jogellenes cselekmény meglétét, amely alkalmas a Közösség felelősségének megalapozására.

3. A második, a Tanács által az 1637/98 rendelet végrehajtása érdekében a Bizottságnak adott megbízás megsértésére alapított jogalapról

A felek érvei

172 A felperes szerint a Bizottság túllépte az 1637/98 rendelet végrehajtása érdekében a Tanács által adott megbízás korlátait. E rendelet elfogadásával a Tanács kétségtelenül a WTO-egyezményekből származó kötelezettségeket szándékozott végrehajtani. A felperes e tekintetben emlékeztet arra, hogy az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 20. cikke a következőképpen rendelkezik:

„E cím alkalmazásához a Bizottságnak – a 27. cikkben megállapított eljárás szerint – rendelkezéseket kell elfogadnia. Ezek hatálya kiterjed: [...] e) a Közösség által a szerződés 228. cikke [jelenleg EK 300. cikk] értelmében kötött megállapodásokból eredő kötelezettségek betartatása érdekében szükséges intézkedésekre.”

- 173 Ami a behozatali engedélyek elosztását illeti, a Bizottság a 404/93 rendelet 19. cikke értelmében ráruházott végrehajtási hatáskörben eljárva figyelmen kívül hagyta a Tanács szándékát, mely a banánpiac közös szervezése a WTO-egyezményekkel való összhangjának biztosítására irányult. A Bizottság csupán az 1993. évi rendelkezések felszínes korrigálására szorítkozott, ugyanakkor alapvetően fenntartotta a behozatali engedélyek elosztási rendszerét. Ezen kis jelentőségű módosításokat az 1999. április 6-i vizsgálóbizottsági jelentés a WTO-joggal ellentétesnek nyilvánította.
- 174 A vámkontingensek országok közötti felosztását illetően a felperes rámutat, hogy a Bizottság ugyanúgy figyelmen kívül hagyta a Tanács szándékát, ezáltal túllépve megbízásának korlátait. A felperes hangsúlyozza, hogy az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 18. cikkének (4) bekezdésében a Tanács kifejezetten hivatkozott az 1994. évi GATT fent említett XIII. cikke (2) bekezdésének d) pontjára, amely két olyan esetet ír elő, amelyben a WTO-tag a vámkontingensét nemzeti alkottingensekre oszthatja, nevezetesen a kérdéses államokkal történő megállapodás útján, vagy egyoldalúan egy „representatív időszak” alapján. A felperes szerint ez azonban csupán lehetőség. A Közösség nem köteles nemzeti alkottingensek bevezetésére, ellentétben a Bizottságnak a 2362/98 rendelet második preambulum-bekezdésében foglalt rendelkezésével, mely szerint, amennyiben nem jut megállapodásra a négy fő banán szállító állammal, „a Bizottság köteles felosztani a vámkontingenseket.” Ami a referencia-időszak representatív jellegét illeti, a felperes alapvetően azzal érvel, hogy a Bizottság nem hagyhatta figyelmen kívül azt a tényt, hogy az 1994–1996 közötti évek nem voltak megfelelőek, mivel az 1997. szeptember 25-i DSB-határozat ezekről kifejezetten megállapította, hogy nem representatívak.
- 175 A felperes továbbá azt az álláspontot képviseli, hogy a Bizottság elmulasztotta értesíteni a Tanácsot a szándékairól, melyet számos nemzeti delegáció kifogásolt a 2362/98 rendelet előkészítési munkálatai során. A felperes érvelése szerint a Banánpiaci Irányítóbizottság részvétele a 2362/98 rendelet elfogadási folyamatában nem egyenértékű a Tanács egyetértésével.

- 176 A felperes ezenfelül azzal érvel, hogy a Tanács megbízása, melynek megsértését a felperes állítja, olyan jogszabályt képez, amelynek célja a magánszemélyek védelme, és mely a megsértése esetén megalapozhatja a Közösség felelősségét. A felperes elismeri, hogy annak a szabálynak, mely szerint a Bizottság köteles a rá ruházott hatáskörök gyakorlása során megbízásának korlátait tiszteletben tartani, a Bizottság és a Tanács közötti intézményi egyensúly fenntartása a célja (a Bíróság C-282/90. sz., Vreugdenhil kontra Bizottság ügyben 1992. március 13-án hozott ítélete [EBHT 1992., I-1937. o.]) Azt állítja azonban, hogy e szabályra nem *in abstracto* hivatkozik, hanem a Tanács által adott, az 1637/98 rendeletben előírt megbízás szövegének fényében. A szöveg azt mutatja, hogy a Tanács célja egy, a WTO-szabályokkal összeegyeztethető szabályozás létrehozása volt. Ennek a megbízásnak tehát az volt a célja, hogy közvetlenül javítsa a felperes helyzetét, azaz, hogy védje a magánszemélyek jogait.
- 177 A Bizottság ezzel ellenkezőleg azt állítja, hogy nem lépte túl végrehajtási hatáskörét a 2362/98 rendelet elfogadásával. A Bizottság a 404/93 rendelet 27. cikke szerint járt el, miután 1998 júniusában a mezőgazdasági miniszterek tanácsát megfelelő módon értesítette.
- 178 A Bizottság rámutat, hogy a 404/93 rendelet 14. cikke (4) bekezdésének rendelkezése szerint a vámkontingenseket fel kell osztani a szállító országok között. Ez a cikk kifejezetten előírja, hogy „a Bizottság [...] feloszthatja [...] a vámkontingenseket” egyoldalúan, amennyiben nincs lehetőség a harmadik országokkal történő megállapodásra. A Bizottság e tekintetben az 1637/98 rendelet hetedik preambulumbekezdésére hivatkozik, mely szerint „a vámkontingensek további felosztásának alkalmazása során egyetlen kritériumot kell felhasználni a banánellátásban jelentősen érdekelt termelő államok meghatározásában”. Az a tény, hogy a Tanács felhatalmazta a Bizottságot a szállító országokkal való tárgyalásra, valamint irányelveket fogadott el ebből a célból, ellentmond a felperes állításának.
- 179 A Bizottság érvelése szerint ez a jogalap mindenesetre irreleváns, mivel a felperes elismeri válaszában 156. pontjában, hogy a Bizottság bevezethet országok közötti felosztást.

- 180 Végezetül a Bizottság azt állítja, hogy a Tanács megbízása, és a Tanács és a Bizottság közötti hatáskörmegosztás nem képez „a magánszemélyek védelmét biztosító” szabályt, ahogy azt a Bíróság a fent hivatkozott Vreugdenhil kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 20. és 21. pontjában megállapította. Ezért a Közösség felelőssége e jogalap alapján kizárt.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 181 Azt a kérdést illetően, hogy a 2362/98 rendelet elfogadásával a Bizottság túllépte-e a Tanács által ráruházott hatáskör korlátait, meg kell jegyezni, hogy a különböző közösségi intézmények közötti hatáskörmegosztás célja annak biztosítása, hogy az intézmények közötti, a Szerződésben előírt egyensúly fennmaradjon, és nem jogok biztosítása a magánszemélyek számára. Következésképpen az intézmények közötti egyensúly tiszteletben tartásának elmulasztása önmagában nem lehet elégséges a Közösség az érintett gazdasági szereplők felé fennálló felelősségének megalapozására (a fent hivatkozott Vreugdenhil kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 20. és 21. pontja).
- 182 A fentiekben az első jogalapra vonatkozóan kifejtettek értelmében mindenesetre el kell utasítani minden olyan követelést, amellyel a felperes közvetlenül a WTO-val való összeegyeztethetatlenségre kíván hivatkozni, melyet a 2362/98 rendelet egyes rendelkezéseire vonatkozóan megállapítottak. Mivel a Nakajima ítélkezési gyakorlat a jelen ügyben nem alkalmazható, a felperes nem jogosult a behozatali engedélyek elosztása és a nemzeti kontingensek felosztása szabályainak a WTO-egyezményekkel való összeegyeztethetatlenségére hivatkozni.
- 183 Ezenfelül azt illetően, hogy a Bizottság megsértette-e a Tanács által adott megbízás feltételeit, egyrészt az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 18. cikkének (4) bekezdése értelmében a nemzeti vám-alkontingensek felosztására vonatkozóan, másrészt e rendelet 19. cikkének (1) bekezdése és 20. cikke értelmében a

vámkontingensek kezelése részletes szabályainak elfogadására és különösen a behozatali engedélyek elosztására vonatkozóan, meg kell jegyezni, hogy az EK 211. cikk negyedik francia bekezdésének szövege szerint a Bizottság a közös piac megfelelő működésének és fejlődésének biztosítása érdekében gyakorolja a Tanács által a Tanács rendelkezéseinek végrehajtása céljából ráruházott hatáskört. Az állandó ítélkezési gyakorlat értelmében a Szerződés szerkezetéből, melybe e cikket el kell helyezni, illetve a gyakorlati követelményekből következik, hogy a végrehajtás fogalmát tágan kell értelmezni. Mivel csak a Bizottság van abban a helyzetben, hogy állandóan és figyelmesen nyomon kövesse a mezőgazdasági piaci trendeket, és szükség esetén sürgősen eljárjon, a Tanács e területen széles jogkört ruházhat a Bizottságra. Következésképpen e jogkörök korlátait többek közt a piacszervezés alapvető általános céljai szerint kell értékelni (a Bíróság C-478/93. sz., Hollandia kontra Bizottság ügyben 1995. október 17-én hozott ítéletének [EBHT 1995., I-3081. o.] 30. pontja és a C-239/01. sz., Németország kontra Bizottság ügyben 2003. szeptember 30-án hozott ítéletének [EBHT 2003., I-10333. o.] 54. pontja).

184 A Bíróság tehát megállapította, hogy a mezőgazdaság tekintetében a Bizottság felhatalmazással rendelkezik minden olyan intézkedés elfogadására, amely az alapvető szabályozás végrehajtása érdekében szükséges vagy hasznos, feltéve hogy azok nem ellentétesek az ilyen szabályozással, vagy a Tanács által elfogadott, végrehajtásra vonatkozó szabályozással (a fent hivatkozott Hollandia kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 31. pontja és a Németország kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 55. pontja).

185 A jelen ügyben rá kell mutatni, hogy a Tanács megbízta a Bizottságot, hogy fogadja el a vámkontingensek kezelésére vonatkozó intézkedéseket a szokásos kereskedelmi forgalmon alapuló módszerrel összhangban (az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése). Ugyanakkor a Tanács megbízta a Bizottságot azzal, hogy hozza meg „a Közösség által az [EK 300. cikk] értelmében kötött megállapodásokból eredő kötelezettségek betartatása érdekében szükséges intézkedéseket”. A felperes nem bizonyította, hogy a Bizottság nyilvánvalóan túllépte a Tanács által ráruházott mérlegelési jogkört, amikor arra törekedett, hogy e célokat a behozatali engedélyek elosztására és a nemzeti kontingensek felosztására vonatkozó intézkedések elfogadásával összeegyeztesse.

- 186 A 2362/98 rendelet elfogadására vonatkozó eljárás szabályossága tekintetében a felperes nem bizonyította jelentős szabálytalanságok meglétét. Ellenkezőleg, a Bizottság irataiból az következik, különösen a Banánpiaci Irányítóbizottság 1998. október 16-i 96. ülésének jegyzőkönyvéből, hogy a 404/93 rendelet 27. cikkében meghatározott bizottsággal konzultáltak a 2362/98 rendelet elfogadása céljából.
- 187 Ebből következően a felperes a második jogalappal nem bizonyította olyan jogellenes cselekmény meglétét, amely alkalmas a Közösség felelősségének megalapozására.

4. A harmadik, a közösségi jog általános elveinek megsértésére alapított jogalapról

- 188 Ez a jogalap három részből áll, melyek megfelelően a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének megsértése, a gazdasági tevékenység szabad gyakorlása elvének megsértése és az arányosság elvének megsértése.

Az első, a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvére vonatkozó részből

Az elfogadhatóságról

– A felek érvei

- 189 A Bizottság álláspontja szerint ez az első rész a keresetlevélben foglalt módon nem felel meg az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja követelményeinek. A

felperes nem nyilatkozik arra vonatkozóan, hogy az állítólagos hátrányos megkülönböztetés miben áll, hanem pusztán az 1993. évi rendelkezések leírására szorítkozik. Ezért a felperes érvelésének e része elfogadhatatlan.

- 190 A felperes álláspontja szerint ez a rész elfogadható, mivel a keresetlevél megfelel az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja követelményeinek. A felperes nézete szerint egyértelműen kifejtette keresetlevelének 25. és 28. pontjában a piaci szereplők közötti, az 1993. évi rendelkezések szerinti eltérő bánásmódot, valamint a keresetlevél 66–99. pontjában e hátrányos megkülönböztetés súlyosbodását.

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 191 A fenti elveknek megfelelően az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja értelmében egy kereset elfogadhatóságához az szükséges, hogy a keresetlevél szövege maga tartalmazza, legalább összefoglaló formájában, de összefüggő és érthető módon, a kereset alapjául szolgáló ténybeli körülményeket és jogalapot.
- 192 A jelen ügyben a felperes azt nyilatkozta (keresetlevelének 95. pontjában), hogy a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének megsértése „egyértelműen következik abból a tényből, hogy a banánra vonatkozó előírások oly módon kerültek megállapításra, hogy hátrányos megkülönböztetést alkalmaztak a felperessel szemben, és jelentősen csökkentették a felperes kereskedelmi tevékenységének mértékét a Közösségen belül”. A felperes továbbá kifejezetten hivatkozott keresetlevelének 25–28. pontjára, amely nemcsak az 1993. évi rendelkezések leírását tartalmazza, hanem olyan kritikát is, amely szerint ezen előírások célja alapvetően az volt, hogy a banánpiacon gyengítse általánosságban a nagy multinacionális társaságok és különösen a felperes gazdasági helyzetét. A felperes többek között egyértelműen kifejtette (lásd különösen a keresetlevél 66–98. pontját), hogy ahelyett,

hogy az 1993. évi rendelkezéseket az 1997. szeptember 25-i DSB-határozat által megállapított, a WTO-joggal való összeegyeztethetlenségek megszüntetése érdekében módosították volna, az 1999. évi rendelkezések és különösen a 2362/98 rendelet csak állandósította az előző előírások hiányosságait. Következésképpen a keresetlevél szövege kellően egyértelmű és pontos ahhoz, hogy a Bizottság előkészítse védekezését, és az Elsőfokú Bíróság ezen első részről határozzon.

¹⁹³ Ezért a keresetlevél azon részei, amelyek ezen első részre vonatkoznak, megfelelnek az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-ának c) pontja követelményeinek, így a Bizottság érveit el kell utasítani.

¹⁹⁴ A harmadik jogalap első része ezért elfogadható.

Az ügy érdeméről

– A felek érvei

¹⁹⁵ A felperes érvelése alapvetően abban áll, hogy amint egyértelművé vált, hogy a vámkontingensek elegendőek a közösségi és AKCS-banán támogatására, a Közösségnek módosítani kellett volna az 1993. évi rendelkezéseket a behozatali engedélyek elosztása tekintetében, melyet Gulmann főtanácsnok a Németország kontra Tanács (banán) ügyben hozott ítéletre (EBHT 1994., I-4980. o.) vonatkozó indítványában „terhes” és „súlyos” aspektusoknak nevezett. A 2362/98. sz. rendelet elfogadásával azonban a Bizottság olyan előírások mellett döntött, amelyek növelték mind a korábbi B kategóriába tartozó piaci szereplőkre ruházott előnyöket, mind a korábbi A kategóriába tartozó korábban elsődleges importőrök – melyek közé a felperes is tartozik – terheit (lásd fent a jogalapok összefoglalását).

- 196 A felperes álláspontja szerint a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének megsértése közvetlenül a banánpiac közös szervezése által követett célból következik. Az 1999. évi rendelkezések ugyanis csupán meghosszabbították az 1993. évi rendelkezéseket, melyeknek elismert célja a felperes tevékenységének jelentős csökkentése volt a Közösségen belül a közösségi piaci szereplők javára.
- 197 A Németország kontra Tanács (banán) ítéletben a Bíróság megállapította, hogy az 1993. évi rendelkezések esetlegesen sérthetik a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét. A Bíróság azonban kizárta annak megsértését, miután megállapította, hogy az 1993. évi rendelkezések elfogadható egyensúlyt teremtettek az érintett piaci szereplők különböző kategóriáinak érdekei között. A 74. pontban a Bíróság megállapította, hogy a piaci szereplőkkel szembeni eltérő bánásmód „a korábban felosztott piacok integrálására irányuló célból eleve következik”. A Bíróság ezt az indokolást megerősítette a C-122/95. sz., Németország kontra Tanács ügyben 1998. március 10-én hozott ítéletének (EBHT 1998., I-973. o.) 63–65. pontjában.
- 198 A jelen ügyben a felperes érvelése szerint eltérő a helyzet. Az 1999. évi rendelkezéseket öt évvel a piacoknak a banánpiac közös szervezése 1993-ban történő megteremtésével történő integrálása után fogadták el. Ezen időszak során a közösségi piaci szereplők és az AKCS-piaci szereplők hasznot húzhattak a rájuk ruházott versenyelőnyökből. A Bíróság által a Németország kontra Tanács (banán) ítéletben a hátrányos megkülönböztetés kizárására alkalmazott alapvető igazolás ezért a jelen ügyben az 1999. évi rendelkezések elfogadásának időpontjában megszűnt.
- 199 A felperes álláspontja szerint a Németország kontra Tanács (banán) ítéletben alkalmazott elemzés egyszerű átültetése a jelen ügy körülményeire annak megállapításával lenne egyenlő, hogy a piaci szereplők helyzetének a Bíróság által a Németország kontra Tanács (banán) ügyben az 1993. évi rendelkezések tekintetében megállapított különbségei továbbra is fennálltak az 1999. évi rendelkezések alapján. Ez előfeltételezi továbbá, hogy az 1999. évi rendelkezések az 1993. évi rendelkezések *de facto* fenntartásai. A felperes azonban hangsúlyozza, hogy a Bizottság ezzel szemben azt állítja, hogy az 1999. évi rendelkezések teljes mértékben különböznek az 1993. évi rendelkezésektől. Amennyiben ez így van, a Németország kontra Tanács (banán) ítélet megállapításai nem alkalmazhatók az 1999. évi rendelkezésekre.

- 200 A felperes mindenesetre rámutat annak nyilvánvalóságára, hogy a piaci szereplők nem voltak ugyanabban a helyzetben az 1993. évi rendelkezések előtt és az 1999. évi rendelkezések hatályának ideje alatt. A piac a Németország kontra Tanács (banán) ítélet óta nagymértékben változott. 1993 előtt azok a piaci szereplők, akik később a B kategóriát alkották, egyes országokban nem importálhattak banánt Latin-Amerikából korlátozások nélkül. A felperes rámutat, hogy a Németország kontra Tanács (banán) ítéletben a Bíróság megállapította, hogy e piaci szereplők eltérő bánásmódban részesíthetők hátrányos helyzetük miatt. A számukra ezáltal biztosított előnyök jelentős hatást gyakoroltak a piacra. Az 1993. évi rendelkezések értelmében számos A kategóriás piaci szereplő szerzett meg B kategóriás piaci szereplőket abból a célból, hogy a behozatali engedélyeikre szert tegyen. Ennek a fordítottjaként egyes B kategóriás piaci szereplők az A kategóriás piaci szereplők megvásárlásával igyekeztek tevékenységüket a latin-amerikai banán tekintetében kiterjeszteni.
- 201 A felperes elutasítja továbbá azt az érvet, mely szerint az 1993. évi rendelkezések megszilárdítása nem lehet hátrányosan megkülönböztető jellegű, mivel néhány A kategóriás elsődleges importőr megszerezte a B kategóriás piaci szereplők irányítását, és ezáltal a behozatali engedélyeket. A felperes hangsúlyozza, hogy ezt az érvet már elutasították a WTO összefüggésében az 1999. április 9-i választottbírósi határozatban (5.69. pont). Az elsődleges importőröknek ez a reakciója az ellenük szemben alkalmazott hátrányosan megkülönböztető intézkedések természetes és közvetlen következménye volt.
- 202 Végezetül a felperes álláspontja szerint azok az okok, amelyek az Elsőfokú Bíróságot a fent hivatkozott Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ítéletben arra vezették, hogy elutasítsa a 2362/98 rendelettel szemben hátrányos megkülönböztetésre alapított jogalapot, nem alkalmazhatók a jelen ügyben. Az ezen ítélet tárgyát képező ügyben a kérdéses jogalap kis- és multinacionális vállalkozások között felmerülő állítólagos hátrányos megkülönböztetésre vonatkozott. Mivel ez az aspektus nem áll kapcsolatban a jelen ügygel, a felperes álláspontja szerint a fent hivatkozott Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ítéletnek ezen a ponton nincs jelentősége.

203 A Bizottság elutasítja ezen állításokat. Az ítélkezési gyakorlat már egyértelműen megállapította, hogy a harmadik országokból történő banánbehozatal jogának korlátozása eleve következik a banánpiac közös szervezéséből, és elutasította azokat a jogalapokat, melyek az 1993. és 1999. évi rendelkezések hátrányosan megkülönböztető jellegét állították (a fent hivatkozott Németország kontra Tanács [banán] ítélet 82. pontja és a Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ítélet 81. pontja).

204 A Bizottság elutasítja a felperes által bevezetni kívánt különbségtételt a Németország kontra Tanács (banán) ítélet tárgyidőszaka és a jelen ügy tárgyidőszaka között. A Bizottság szintén vitatja M. Gulmann főtanácsnok a Németország kontra Tanács ügyre vonatkozó, fent hivatkozott indítványának relevanciáját a jelen ügy tekintetében.

205 Ami az 1999. évi rendelkezések hátrányosan megkülönböztető jellege tekintetében a WTO határozatainak relevanciáját illeti, a Bizottság érvelése szerint a hátrányos megkülönböztetés fogalma a WTO-jogban nem azonos a közösségi jogban alkalmazottal. Az olyan eltérő bánásmód, amely csupán automatikus következménye a harmadik országokból származó import tekintetében alkalmazott eltérő bánásmódnak, nem tekinthető hátrányos megkülönböztetésnek (a Bíróság 52/81. sz., Faust kontra Bizottság ügyben 1982. október 28-án hozott ítéletének [EBHT 1982., 3745. o.] 25. pontja).

– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

206 Az az érv, mely szerint az 1999. évi rendelkezések célja a közösségi vagy AKCS-banánra specializálódott közösségi piaci szereplők előnyben részesítése a felperes hátrányára, nem elfogadható.

207 Az egyrészt a latin-amerikai banánnal kereskedő piaci szereplők, másrészt pedig a közösségi vagy AKCS-banánnal kereskedő piaci szereplők közötti állítólagos hátrányos megkülönböztetésre vonatkozóan meg kell állapítani, hogy még ha a piaci szereplők e kategóriáinak helyzetét különbözőképpen érinthette is a 2362/98 rendelet, ez nem képez hátrányosan megkülönböztető bánásmódot abban a mértékben, amennyiben úgy tűnik, hogy ez az eltérő bánásmód a Közösségen belül a piac integrálása céljából eleve következik (lásd ebben az értelemben a fent hivatkozott Németország kontra Tanács ügyben hozott ítélet 74. pontját és a Bocchi Food Trade International kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 75. pontját).

208 A banánpiac közös szervezésének megteremtése előtt a piaci szereplők e két kategóriájának helyzete nem volt összehasonlítható. A Bíróság megfogalmazásában „a banánágazatra közösségi szinten az volt jellemző, hogy egymás mellett léteztek a nyitott nemzeti piacok, amelyekre ráadásul eltérő szabályok vonatkoztak, és a védett nemzeti piacok”. Így „a nyitott nemzeti piacokon a gazdasági szereplők mennyiségi korlátozások nélkül juthattak hozzá a harmadik országbeli banánhoz. A német piacon az importőrök a Banánjegyzőkönyv alapján rendszeresen kiigazított kontingensen belül még vámmentességet is élveztek. A védett nemzeti piacokon, ezzel szemben, a közösségi és hagyományos AKCS-banánt forgalmazó gazdasági szereplők számára biztosították a lehetőséget arra, hogy anélkül értékesítsék termékeiket, hogy versenyezniük kellene a versenyképesebb, harmadik országból származó banán szállítóival (...) a közösségi banán és az AKCS-banán eladási ára valójában érzékelhetően magasabb volt, mint a harmadik országból származó banáné” (a Németország kontra Tanács [banán] ügyben hozott ítélet 70–72. pontja).

209 Bár a gazdasági szereplők e kategóriáit az 1993. évi rendelkezések különbözőképpen érintették, a Bíróság megállapította, hogy „az ilyen eltérő bánásmód azonban a nemzeti alapon felosztott piacok integrálására irányuló célból eleve következik, figyelembe véve, hogy a különböző kategóriába tartozó gazdasági szereplők a piac közös szervezésének bevezetése előtt különböző helyzetben voltak.” A Bíróság azt is

megállapította, hogy „a [404/93] rendelet célja ugyanis az, hogy biztosítsa a közösségi termékek és a hagyományos AKCS-termékek értékesítését, ami együtt jár az érintett gazdasági szereplők két kategóriája között bizonyos egyensúly kialakításával” (a Németország kontra Tanács [banán] ügyben hozott ítélet 74. pontja).

- 210 A felperes alapvető érvelése szerint azok a körülmények, amelyek a Bíróságot erre a következtetésre vezették, nem állnak fenn az 1999. évi rendelkezések elfogadása tekintetében, mivel a nyitott és védett piacok integrálásának célja ekkorra már nagyrészt megvalósult. A felperes e tekintetben a Bizottság azon nyilatkozatára hivatkozik, mely szerint „a piac szervezésének alapvető célkitűzései nagyrészt megvalósultak, különösen a számos nemzeti piac egységes piaccá történő egyesítése, a piac ellátásának mennyiségi egyensúlya és a méltányos árak a fogyasztók, illetve a közösségi és AKCS-termelők számára” (a banánpiac közös szervezése hatékony pénzügyi irányításáról szóló 7/2002 számvevőszéki különleges jelentés a Bizottság válaszaival [HL 2002. C 294., 1. o., a 27. oldal; a továbbiakban: a számvevőszéki jelentés]. A felperes hivatkozik továbbá az Arthur D. Little tanácsadói iroda 1995. június 22-i szakértői jelentésére, melyre a Bizottság adott megbízást (a továbbiakban: az Arthur D. Little-jelentés).

- 211 Igaz, hogy a banánpiac közös szervezése megteremtését követően és azon öt év alatt, melynek során az 1999. évi rendelkezések hatályban maradtak, a közösségi banánpiac tekintetében jelentős változások mentek végbe, ahogy azt mind a Bizottságnak a számvevőszéki jelentésben foglalt nyilatkozata, mind az Arthur D. Little-jelentés mutatja. Az utóbbi (46. és 47. oldal) többek között rámutat, hogy „a banánpiac közös szervezésének megteremtése lehetővé tette a nemzeti piacok felosztottságának felszámolását, és a Közösségen belüli kereskedelem robbanását okozta”, mi több, „lehetővé tette, hogy a latin-amerikai banán bejusson a hagyományosan védett országokba a behozatali korlátozások felszámolásával, és a B kategóriájú piaci szereplők számára azon lehetőség biztosításával, hogy dolláros banánt importáljanak.” Ami a piac közös szervezésének azon célkitűzését illeti, hogy a közösségi és AKCS-banán eladását biztosítsa, ugyanez a jelentés megjegyzi, hogy e

termékek „kezdenek bejutni Észak-Európába”, és hogy „az importáló országokban a különböző származású termékek növekvő keveredése a valódi egységes piac megjelenésének újabb aspektusát jelzik”.

- 212 A banánszektorban a piac a 404/93 rendelet által végrehajtott közös szervezéséből adódó e fejleményei azonban az 1999. évi rendelkezések elfogadása során hozott jogalkotási döntéseket és különösen a piaci szereplők egyes kategóriái számára fenntartott eltérő bánásmódot nem tehetik kérdésessé. Még ha a piac közös szervezésének működésére vonatkozóan az 1993. és 1999. évi rendelkezésekből adódó szabályok különböznek is, a nemzeti piacok integrálásának és a közösségi és AKCS-banán eladása biztosításának célkitűzései továbbra is fennálltak. Az 1637/98 rendelet rendelkezései nem változtatták meg e célkitűzéseket, csupán módosították a harmadik országokkal folytatott kereskedelem tekintetében (a 404/93 rendelet IV. címe) ezek működésének szabályait. Ezért az 1999. évi rendelkezések értelmében a latin-amerikai banánnal kereskedő piaci szereplők és a közösségi és AKCS-banánnal kereskedő piaci szereplők tekintetében az eltérő bánásmód továbbra is eleve következik a banánpiac közös szervezésének célkitűzéseiből. E körülmények között a piaci szereplőkkel szemben fenntartott eltérő bánásmód nem képezi a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvének olyan megsértését, amely alkalmas a Közösség felelősségének megalapozására.
- 213 Ami a felperes azon érveit illeti, melyek az 1999. április 9-i választottbírói határozat által a 2362/98 rendelet egyes rendelkezései tekintetében megállapított hátrányos megkülönböztetésen alapulnak, az első jogalpra vonatkozó megállapításokból következik, hogy a felperes nem hivatkozhat a WTO-egyezmények szabályainak megsértésére, mivel a Nakajima ítélezési gyakorlat alkalmazásának feltételei a jelen ügyben nem teljesülnek. A Bizottság mindenestre jogosan érvel amellyel, hogy a választottbírói határozat által megállapított hátrányos megkülönböztetés először is a Közösségen kívül letelepedett banánkereskedőkre vonatkozó bánásmódot érinti a Közösségen belül letelepedett versenytársak viszonylatában, másodsor pedig a nemzeti vám-alkontingensek felosztását egyes latin-amerikai országok között. Ezért e helyzetek nem tartoznak az egyenlő bánásmódra vonatkozó közösségi jogi elv hatálya alá (lásd ezzel kapcsolatban a fent hivatkozott Faust kontra Bizottság ügyben hozott ítélet 25. pontját).

214 Így azt a következtetést kell levonni, hogy tekintettel a tág mérlegelési jogkörre, amellyel a Bizottság rendelkezett, a Bizottság nem sértette meg a hátrányos megkülönböztetés tilalmának elvét oly módon, amely megalapozza a Közösség felelősségét.

215 Következésképpen ezen első részt el kell utasítani.

A gazdasági tevékenység szabad gyakorlására vonatkozó második részről

A felek érvei

216 A felperes álláspontja szerint a gazdasági tevékenység gyakorlása szabadságának elve közvetlenül következik a banánpiac közös szervezése által követett célkitűzésből. A Németország kontra Tanács (banán) ítéletben a Bíróság a 87. pontban megállapította, hogy az 1993. évi rendelkezések nem sértették meg ezt az elvet. A felperes érvelése szerint azonban a Bíróság ezen ítéletének tárgyát képező tényállás eltér az 1999. évi rendelkezések alkalmazásának időszakára vonatkozó tényállástól.

217 A felperes továbbá azt állítja, hogy a Németország kontra Tanács (banán) ügyben a Bíróság az érdekek egyensúlya tesztjét is alkalmazta a gazdasági tevékenység szabad gyakorlása elvének megsértésére alapított jogalap tekintetében hozott döntéshez. A Bíróság megvizsgálta, hogy „az 1993. évi rendelkezések által bevezetett korlátozások megfeleltek-e a közösségi közérdekű célkitűzéseknek, és nem sértették-e e jog lényegét”.

- 218 A felperes érvelése szerint az 1999. évi rendelkezések célkitűzései egyrészt a közösségi és az AKCS-banán eladása, másrészt a banánpiac közös szervezésének a WTO-szabályokkal való összeegyeztethetősége. Az 1999. évi rendelkezések tekintetében sem a behozatali engedélyek elosztásának mechanizmusa, sem az országok közötti felosztás nem segíti elő ezeket a célkitűzéseket. A korábbi előírásokhoz képest azonban mindkét tényező nagyobb mértékben korlátozza a felperes gazdasági tevékenység szabad gyakorlásához fűződő jogát. A felperes arra következtet a Németország kontra Tanács (banán) ítélet 82. és 86. pontjában a Bíróság által tett megállapítások fényében, hogy a 2362/98 rendelet sérti a Közösség általános érdekei és a felperes konkrét érdekei közötti egyensúlyt.
- 219 A Bizottság elutasítja ezen állításokat. A felperes teljes mértékben figyelmen kívül hagyja az 1993. évi rendelkezések által követett, a piaci integrálásra vonatkozó célkitűzést. Az ítélezési gyakorlat már elutasított hasonló jogalapokat (a Németország kontra Tanács [banán] ítélet 82. pontja és az Elsőfokú Bíróság T-521/93. sz., Atlanta és társai kontra Európai Közösség ügyben 1996. december 11-én hozott ítéletének [EBHT 1996., II-1707. o.] 62–64. pontja).

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 220 Emlékeztetni kell arra, hogy a gazdasági tevékenység gyakorlásának szabadsága korlátozható, különösen a közös piacszervezés keretében, feltéve hogy e korlátozások hatékonyan szolgálják a Közösség által követett közérdekű célkitűzéseket, és nem jelentenek a kitűzött célhoz képest aránytalan és megengedhetetlen beavatkozást, amely az így biztosított jogok lényegét sértené (a Bíróság 265/87. sz., Schraeder-ügyben 1989. július 11-én hozott ítéletének [EBHT 1989., 2237. o.] 15. pontja). Ennek megfelelően a Bíróság már megállapította, hogy a harmadik országokból származó banánnal kereskedő hagyományos piaci szereplők szakmai tevékenység gyakorlására vonatkozó szabadságának a 404/93 rendeletből származó korlátozása megfelel a közérdekű közösségi célkitűzéseknek, és nem sérti e jog lényegét (a fent hivatkozott Németország kontra Tanács [banán] ügyben hozott ítélet 87. pontja).

- 221 Ahogy a jelen jogalap első részéhez kapcsolódóan megállapításra került, az 1999. évi rendelkezések a 404/93 rendelet közérdekű célkitűzéseit követik, azok módosítása nélkül, nevezetesen a nemzeti piacok integrálását és a közösségi és AKCS-banán eladásának biztosítását. E célkitűzések fényében meg kell állapítani, hogy a banánpiac közös szervezésének hatálybalépéséből adódó, a gazdasági feltételeket érintő változások, amelyekre a felperes hivatkozik, nem támasztják alá azt a következtetést, hogy a felperes jogai tekintetében megengedhetetlen beavatkozás történt, amely nem felel meg az említett közérdekű célkitűzéseknek.
- 222 Ezenfelül rá kell mutatni, hogy az 1999. évi rendelkezések értelmében a WTO keretében vállalt általános kötelezettségeknek való megfelelés érdekében a Közösség a szokásos kereskedelmi forgalmon alapuló, „hagyományos/új”-nak nevezett módszer (az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 19. cikkének (1) bekezdése) fenntartása mellett megszüntette a piaci szereplők tevékenysége szerinti kategóriákat és funkciókat, és ezenfelül növelte az újonnan érkezők számára rendelkezésre álló engedélyek mennyiségét.
- 223 Ezért a jelen jogalap második részét, mint megalapozatlant, el kell utasítani.

A harmadik, az arányosság elvére vonatkozó részről

A felek érvei

- 224 A felperes álláspontja szerint a Németország kontra Tanács (banán) ítélet értelmében a 2362/98 rendelet csak abban az esetben kifogásolható az arányosság elvének megsértése miatt, ha az általa végrehajtott intézkedések „nyilvánvalóan alkalmatlanok” a követett célkitűzés eléréséhez. A jelen esetben a 2362/98 rendelet

nyilvánvalóan alkalmatlan az 1999. évi rendelkezések célkitűzéseinek eléréséhez, amelyek egyrészt a WTO-szabályokkal való összeegyeztethetőségben, másrészt az AKCS-banán és a közösségi banán eladásának biztosításában állnak. A WTO megállapította a behozatali engedélyek elosztási rendszerének és az országok közötti felosztásnak az 1994. évi GATT-tal és a GATS-szal való összeegyeztethetetlenségét. Ezenfelül ezen intézkedések a közösségi banánhoz és az AKCS-banánhoz képest inkább kedveztek egyes olyan közösségi kereskedőknek, akik a behozatali engedélyek megszerzésének előnyét élvezték. Következésképpen a 2362/92 rendelet sérti az arányosság elvét.

- 225 A Bizottság álláspontja szerint ez az érv szorosan kapcsolódik a WTO-joggal való összeegyeztethetetlenségre alapított jogalaphoz; ezért irreleváns. Az 1999. évi rendelkezések továbbá nem sértik az arányosság elvét. Ezek az előírások azon politika részét képezik, melynek célja a közösségi és AKCS-banán termelésének előnyben részesítése. Mind a behozatali engedélyek elosztásának szabályai, mind az országok közötti felosztás ezt a célkitűzést szolgálja.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 226 Először is el kell utasítani a felperes a 2362/98 rendeletnek a WTO-egyezményekkel való összeegyeztethetetlenségére vonatkozó érvét, amint az már az első jogalappal kapcsolatban megállapításra került.
- 227 Emlékeztetni kell továbbá arra, hogy annak megállapítása érdekében, hogy a közösségi jog valamely rendelkezése megfelel-e az arányosság elvének, meg kell vizsgálni, hogy az alkalmazott eszközök alkalmasak-e a kívánt célkitűzés elérésére, és nem lépik-e túl az annak eléréséhez szükséges mértéket (a Bíróság C-183/95. sz. Affish-ügyben 1997. július 17-én hozott ítéletének [EBHT 1997., I-4315. o.] 30. pontja).

- 228 A közös agrárpolitikával kapcsolatban a közösségi jogalkotók tág mérlegelési jogkörrel rendelkeznek, amely megfelel az EK 34. cikk és EK 37. cikk által rájuk ruházott politikai felelősségnek. A Bíróság megállapította, hogy az e területen elfogadott intézkedések jogszerűségét csak az érintheti, ha az intézkedés a hatáskörrel rendelkező intézmény által követett célkitűzés elérése tekintetében nyilvánvalóan alkalmatlan. A bírósági felülvizsgálat e korlátozása különösen fennáll akkor, ha a közös piacszerzés megvalósítása során a Tanácsnak és a Bizottságnak különböző érdekeket kell összeegyeztetnie, és ezért a saját politikai döntései keretében kell valamely lehetőséget választania (a Németország kontra Tanács [banán] ítélet 89. és 90. pontja).
- 229 A harmadik országokkal való kereskedelemre és különösen a vámkontingensek kezelésére vonatkozó előírások alkalmazásának szabályait illetően a Bizottság a 2362/98 rendelet elfogadásával arra törekedett, hogy összeegyeztesse a banánpiac közös szervezésének céljait a Közösségnek a WTO-egyezmények és a lomúi egyezmény keretében vállalt kötelezettségeivel, és engedve ugyanakkor a Tanács azon szándékának, hogy a vámkontingensek kezelése a szokásos piaci forgalom figyelembevételén alapuló módszer alkalmazásával történjen (az 1637/93 rendelettel módosított 404/93 rendelet 19. cikke).
- 230 Meg kell állapítani, hogy a felperes csupán állítja a 2362/98 rendelet a behozatali engedélyek elosztására és a nemzeti alkotingensek felosztására irányadó rendelkezéseinek nyilvánvalóan alkalmatlan jellegét, anélkül azonban, hogy bizonyítaná, hogy az e rendelet által alkalmazott eszközök alkalmatlanok a követett célkitűzés eléréséhez, és túllépik az annak eléréséhez szükséges mértéket.
- 231 Mivel a felperes nem bizonyította e nyilvánvaló alkalmatlanságot, a jogalap e harmadik részét el kell utasítani.

- 232 Ebből következően a felperes a harmadik jogalappal nem bizonyította olyan jogellenes cselekmény meglétét, amely alkalmas a Közösség szerződésen kívüli felelősségének megalapozására.

5. *A negyedik, a jóhiszeműség és a bizalomvédelem nemzetközi jogi elvének megsértésére alapított jogalapról*

A felek érvei

- 233 A felperes álláspontja szerint a 2362/98 rendelete elfogadásával és hatályban tartásával a Bizottság megsértette a nemzetközi közjogban a jóhiszeműség elvét. A felperes a szerződések jogáról szóló 1969. május 23-i bécsi egyezmény (*Egyesült Nemzetek Szervezete szerződéstára*, 788. kötet, 354. o.) hivatkozik, amely a következőképpen rendelkezik: „Minden hatályos szerződés kötelezi a részes feleket, és a szerződést jóhiszeműen kell végrehajtaniuk.” A Közösség egyértelműen megsértette ezt az elvet a Banán III. vitában.
- 234 A Közösség nyilatkozataiban és észrevételeiben egyértelműen azt nyilatkozta több alkalommal, hogy a DSB ajánlásait és határozatait jóhiszeműen végre kívánja hajtani (lásd WTO, Status report by the European Communities: az 1998. július 13-i WT/DS/27/17 dokumentum; az 1998. szeptember 19-i WT/DS/27/17/add. 1 dokumentum; az 1998. október 9-i WT/DS/27/17/Add. 2 dokumentum és az 1998. november 13-i WT/DS/27/17/Add. 3 dokumentum; a DSB 1998. január 22-i ülésének jegyzőkönyve, az 1998. február 26-i WT/DSB/M/41 dokumentum).
- 235 Ezeket a nyilatkozatokat azonban a vizsgálat nem igazolja. A felperes álláspontja szerint az 1999. évi rendelkezéseknek nem a WTO által az 1993. évi rendelkezések tekintetében megállapított szabálytalanságok megszüntetése a célja. A WTO-

testületek határozatainak betartása helyett a Közösség merően formai módosításokat alkalmazva az 1993. évi rendelkezésekből származó jogellenes helyzet állandósítására törekedett. Ez a magatartás önmagában a jóhiszeműség elvének megsértését jelentette. A Közösség a halogató taktikával arra törekedett, hogy kivonja magát a WTO-jogból származó kötelezettségei alól, és saját szabályozása bonyolultságának kihasználásával WTO-beli kereskedelmi partnereit megtévessze.

236 Semmi nem szól ezen állítások ellen. Először is az országok közötti felosztás tekintetében a Bizottság nem tudja alátámasztani, hogy jóhiszeműen járt el. A felperes emlékeztet a korábban általa kifejtettekre, mely szerint a négy latin-amerikai országgal kezdeményezett tárgyalások sikertelensége a Közösséget semmilyen módon nem kötelezte arra a 2362/98 rendelet értelmében, hogy olyan országok közötti felosztási rendszert fogadjon el, amely egyenértékű az 1993. évi rendelkezések szerinti alkottingensek rendszerével.

237 Másodsor, az a körülmény, hogy a Közösség részt vett a Banán III. vita során a választottbírószági eljárásban és a határozatok végrehajtásában, nem bizonyíték a jóhiszeműségre. Ez csupán a védelem jogának gyakorlását jelentette a Közösség részéről. A felperes e tekintetben hangsúlyozza, hogy a Közösség nem tartotta szükségesnek, hogy fellebbezzon az 1999. április 6-i vizsgálóbizottsági jelentés ellen, mely az 1999. évi rendelkezéseknek a WTO-szabályokkal való összeegyeztethetőségét megállapította.

238 Harmadsor, a Közösség által a DSU 21. cikkének (5) bekezdése értelmében kezdeményezett eljárás, amely az 1999. április 12-i vizsgálóbizottsági jelentést (WT/DS/27/RW/EEC) eredményezte, nem releváns a jelen ügyben, vagy legalábbis nem bizonyíték a Közösség jóhiszeműségére. A felperes állítása szerint ezen eljárás tárgya egy kérelem volt annak megállapítása iránt, hogy az 1999. évi rendelkezések megfelelnek a WTO-egyezményeknek, amíg a DSU szerint ezzel ellenkező határozatot nem hoznak. A felperes szerint ez az eljárás nem érintette közvetlenül az 1999. évi rendelkezéseknek a WTO-szabályokkal való összeegyeztethetőségét. A vizsgálóbizottság nem volt abban a helyzetben, hogy helyt adjon e kérelemnek, mivel a Közösség nem szolgáltatott elégséges bizonyítékot a határozathozatalhoz. A

vizsgálóbizottsági jelentés elolvasásakor egyértelművé válik azonban, hogy a Bizottság nem mutatott hajlandóságot az 1999. évi rendelkezések a WTO-szabályokkal való összeegyeztethetőségének megvitatására.

- 239 A felperes azt állítja továbbá, hogy a Közösség visszaélt az eljárással. Gyenge jogi álláspontja ellenére a Közösség továbbra is kivonta magát kötelezettségei alól annak állításával, hogy a szabályozása – a felszínes módosításokkal – összeegyeztethető a WTO-szabályokkal. Ez a hozzáállás számos WTO-tagot arra késztetett, hogy a DSB előtt eljárást indítsanak, ezáltal szükségtelen feszültséget teremtve.
- 240 Végezetül a felperes álláspontja szerint a jóhiszeműség nemzetközi jogi elvének a Közösség által történő megsértésére alapított jogalapja megalapozott. E tekintetben a felperes a Bíróság C-162/96. sz., Racke-ügyben 1998. június 16-án hozott ítéletére (EBHT 1998., I-3655. o.; a továbbiakban: a Racke-ítélet) és az Elsőfokú Bíróság T-115/94. sz., Opel Austria kontra Tanács ügyben 1997. január 22-én hozott ítéletére (EBHT 1997., II-39. o.) hivatkozik, és két megjegyzést fűz ezen ítélkezési gyakorlat relevanciájához.
- 241 A felperes egyrésztől elismeri, hogy a Racke-ítélet értelmében a magánszemélyek a nemzetközi jog szabályaira csak akkor hivatkozhatnak, ha „az e szabályok alkalmazási feltételeinek értékelésére vonatkozó nyilvánvaló hiba” áll fenn. A felperes rámutat, hogy a Bizottság a jelen ügyben nyilvánvaló hibát követett el a 2362/98 rendelet elfogadásakor, amint azt az első jogalap keretében kifejtett érvelésből következik. A Bizottság által elkövetett második hiba ezt követően az volt, hogy nem vonta vissza az 1999. évi rendelkezéseket azt követően, hogy véglegesen elfogadták az 1999. április 6-i vizsgálóbizottsági jelentést, mely megerősítette az 1999. évi rendelkezéseknek a WTO-szabályokkal való összeegyeztethetlenségét.
- 242 Másrésztől a felperes érvelése szerint az a körülmény, hogy a fent hivatkozott Racke-ítélet és az Opel Austria kontra Tanács ítélet olyan nemzetközi megállapodásokra vonatkoznak, amelyek alkalmasak arra, hogy közvetlen hatállyal rendelkezzenek,

nem érinti ezen ítéletek relevanciáját a jelen ügyben. A felperes hangsúlyozza, hogy ezek az ítéletek, ahogyan a Nakajima ítélkezési gyakorlat is, olyan helyzeteket érintettek, amelyekben a Közösség vállalta valamely nemzetközi jogi kötelezettség betartását. A Bíróság a felperes szerint megállapította, hogy még abban az esetben is, ha a kérdéses megállapodások nem rendelkeztek közvetlen hatállyal, a nemzetközi jogi kötelezettségnek lehettek olyan kihatásai a piaci szereplők jogi helyzetére, amelyeket az intézmények nem hagyhattak figyelmen kívül. A Racke-ítéletben a Bíróság megállapította, hogy bár a Közösség jogosult egyoldalúan felfüggeszteni egy közvetlen hatállyal rendelkező nemzetközi megállapodást, nem járhatott el a *rebus sic stantibus* elv figyelmen kívül hagyásával anélkül, hogy ezzel ne sértette volna a piaci szereplők jogos elvárásait (lásd különösen Jacobs főtanácsnok a Racke-ítéletre vonatkozó indítványának 86–90. pontját és a Racke-ítélet 47. pontját).

- 243 A felperes álláspontja szerint a fent hivatkozott Racke-ítélet és Opel Austria kontra Tanács ítélet ezen értelmezését a Biotechnológia-ítélet is megerősítette. A felperes rámutat, hogy ezen ítélet 54. pontjában a Bíróság a következőket állapította meg:

„Feltételezve, hogy a Tanács állításának megfelelően [a Közösség nevében az 1993. október 25-i 93/626/EGK tanácsi határozattal (HL L 309., 1. o.) jóváhagyott, Rio de Janeiróban, 1992. június 5-én aláírt Biológiai Sokféleségről szóló Egyezmény] rendelkezéseinek nincs közvetlen hatálya abban az értelemben, hogy nem keletkezhetnek olyan jogokat, amelyekre magánszemélyek a bíróságok előtt közvetlenül hivatkozhatnak, ez a körülmény nem zárja ki a bírósági felülvizsgálatot az azon kötelezettségeknek való megfelelés tekintetében, amelyek a Közösségre mint ezen egyezmény részesére hárulnak” (lásd a Racke-ítélet 45., 47. és 51. pontját).

- 244 A felperes álláspontja szerint ezen ítélkezési gyakorlat sarokköve abban áll, hogy korlátozottan és kivételként hatályt biztosít olyan nemzetközi okmányoknak, amelyekre elvben a magánszemélyek nem hivatkozhatnak akár azért, mert azok még nem léptek hatályba (a fent hivatkozott Opel Austria ítélet), akár azért, mert bár hatályban vannak, de felfüggesztették azokat (Racke-ítélet), akár azért, mert jellegüknél fogva nem rendelkeznek közvetlen hatállyal (Nakajima-ítélet). A felperes szerint a Nakajima ítélkezési gyakorlat csupán a fent hivatkozott Racke-ítélet és Opel-Austria ítélet alapjául szolgáló általános elv konkrét alkalmazása.

- 245 A Bizottság ezen érveket elutasítja. A felperes nem hivatkozhat a *pacta sunt servanda* elvére, mivel, egyrészt, a Közösség jóhiszeműen járt el, anélkül hogy nyilvánvaló értékelési hibát követett volna el, másrészt a felperes nem volt abban a helyzetben, hogy bármely jogos elvárása legyen, és nem rendelkezik olyan jogokkal, amelyek alkalmasak arra, hogy azokra ezen elv címén közvetlenül hivatkozzon.

Az Elsőfokú Bíróság álláspontja

- 246 A felperes a *pacta sunt servanda* elvének a Közösség által történő megsértésére hivatkozik, amely minden jogrend és különösen a nemzetközi jog alapvető elve. Ez a nemzetközi jogban alkalmazott elv, melyet a bécsi egyezmény 26. cikke rögzít, előírja, hogy minden szerződés kötelezi a részes feleket, és a szerződést jóhiszeműen kell végrehajtaniuk.
- 247 Ez az érvelés tehát összefügg az első jogalap keretében kifejtett érveléssel, mivel a felperes azt állítja, hogy a Közösség nem teljesítette a WTO-egyezmények keretében vállalt kötelezettségeit. Ezért meg kell állapítani, hogy az első jogalap vizsgálata során kifejtett okok miatt ez az érvelés nem elfogadható. A jelen esetben a felperes nem bizonyította, hogy a Nakajima ítélkezési gyakorlat alkalmazásának feltételei teljesülnek.
- 248 A jelen jogalapot még abban az esetben is el kell utasítani, ha úgy lehetne értelmezni, hogy a jogalap annak bizonyítására irányul, hogy anélkül, hogy a WTO-egyezmények keretében vállalt kötelezettségeit megsértette volna, a Közösség mégsem járt el jóhiszeműen. A bécsi egyezmény 26. cikke olyan nemzetközi jogi elv, amelyre a felperes a jelen ügyben nem hivatkozhat, tekintettel arra, hogy a nemzetközi egyezmény, amellyel kapcsolatban a jóhiszemű teljesítést a felperes vitatja, nem rendelkezik közvetlen hatállyal.

- 249 Először is a felperes nem hivatkozhat az Opel Austria ítélezési gyakorlatból származó kedvezményre. Ez az ítélezési gyakorlat nem releváns a jelen ügyben, mivel az említett ítélet nem a *pacta sunt servanda* elvére vonatkozott, hanem a bécsi egyezmény 18. cikkére, amely tiltja, hogy a nemzetközi szerződések kötelező jellegét meghiúsítsák olyan, közvetlenül a hatálybalépés előtt elfogadott olyan intézkedésekkel, amelyek összeegyeztethetetlenek e szerződés alapelveivel.
- 250 A felperes a Racke-ítélet kedvezményére sem hivatkozhat. Ebben az ítéletben a Bíróság megállapította (51. pont), hogy „nem lehet elvitatni egy jogalanytól azt a jogot, hogy amikor a bíróság előtt egy közvetlenül valamely harmadik állammal kötött megállapodásból származó jogait érvényesíti, vitassa egy olyan rendelet érvényességét, amely – azáltal, hogy az említett megállapodásban biztosított kereskedelmi engedményeket felfüggesztette – megakadályozza e jog érvényesítését, valamint azt sem, hogy a rendelet érvényességének vitatása során a szerződéses jogviszonyok megszüntetésére és felfüggesztésre irányadó nemzetközi szokásjogi szabályokból fakadó kötelezettségekre hivatkozzon”. A jelen ügyben azonban a felperes nem hivatkozik olyan nemzetközi szokásjogi szabályokra, amelyek a *pacta sunt servanda* elv alóli kivételként a körülményekben bekövetkező alapvető változás esetére a szerződéses jogviszonyok megszűnése vagy felfüggesztése tekintetében irányadóak. Ezenfelül a Racke-ítélet tárgyát képező nemzetközi megállapodástól eltérően (34. pont) a WTO-egyezmények rendelkezéseinek elvben nem célja a magánszemélyek számára olyan jogokat biztosítani, amelyekre a magánszemélyek a bíróságok előtt hivatkozhatnak.
- 251 Végezetül a Biotechnológia-ítélet relevanciáját is el kell utasítani. Ebben az ügyben a nemzetközi jog megsértésére alapított jogalap nem elsősorban a Közösség által a nemzetközi kötelezettségeinek közvetlen megsértése ellen irányul, hanem inkább azon kötelezettség ellen, amelyet [a kérdéses irányelvvel] a tagállamokra ruháztak arra vonatkozóan, hogy saját nemzetközi jogi kötelezettségeiket megsértsék, bár [az említett irányelv] maga úgy rendelkezik, hogy nem érinti e kötelezettségeket (a Biotechnológia-ítélet 55. pontja).
- 252 Mindenesetre meg kell állapítani, hogy a jelen jogalap ténymegállapításai tévesek. A felperes állításával ellentétben nem vonható le az a következtetés, hogy a Közösség az 1997. szeptember 25-i DSB-határozatot követően nem járt el jöhiszeműen. A

Közösség az említett DSB-határozatot követően azért helyezte hatályon kívül az 1993. évi rendelkezéseket, hogy megfeleljen a WTO-egyezmények keretében vállalt általános kötelezettségeinek. Az 1637/98 rendelettel a Tanács kifejezetten megbízta a Bizottságot azzal a feladattal, hogy fogadja el a harmadik országokkal történő kereskedelem rendszerének alkalmazására vonatkozó szabályokat, melyek magukban foglalják az 1637/98 rendelettel módosított 404/93 rendelet 20. cikkének e) pontja értelmében „a Közösség által [az EK 300. cikk] értelmében kötött megállapodásokból eredő kötelezettségek betartatása érdekében szükséges intézkedéseket”. A Bizottságot így a 2362/98 rendelet keretében felkérték, hogy határozza meg a vámkontingensek kezelésére és a behozatali engedélyek elosztására vonatkozó új szabályokat.

- 253 A WTO keretében a Közösség ezt követően tárgyalásokat folytatott kereskedelmi partnereivel, akik a Banán III. vitában félként részt vettek, annak érdekében, hogy a DSU 3. cikkének (6) bekezdése értelmében kölcsönösen elfogadott megoldást találjanak. A 216/2001 rendelet preambulumban ezért a Tanács a következőket állapítja meg:

„Számos szoros kapcsolat alakult ki a szállító országokkal és más érdekelt felekkel a 404/93/EGK rendelet által létrehozott behozatali rendszerből adódó viták rendezése és a Kereskedelmi Világszervezet (WTO) vitarendezési rendszere keretében felállított különleges csoport [helyes fordítás: vizsgálóbizottság] következtetéseiinek figyelembevétele érdekében. A Bizottság által előterjesztett valamennyi lehetőség elemzése azt mutatja, hogy középtávon egy megfelelő vámtétel, az AKCS-országokból történő behozatal esetén pedig kedvezményes vámtétel alkalmazásán alapuló behozatali rendszer létrehozása jelenti a legjobb biztosítékot arra, hogy egyrészt a közösségi termelés és a fogyasztói igények tekintetében a közös piacszervezésének kitűzött céljai megvalósuljanak, másrészt pedig a nemzetközi kereskedelmi szabályokat tiszteletben tartásuk, és a további vitákat meg lehessen előzni. Azonban egy ilyen rendszert a Közösség partnereivel folytatott, a WTO eljárásainak és különösen az Általános Kereskedelmi és Vámtarifai Egyezmény (GATT) XXVIII. cikkének megfelelő tárgyalások befejeztével lehet bevezetni. A tárgyalások eredményét jóváhagyásra be kell nyújtani a Tanácshoz, amelyben – a Szerződés rendelkezéseinek megfelelően – meg kell állapítani [helyes fordítás: amely – a Szerződés rendelkezéseinek megfelelően – megállapítja] az alkalmazandó közös vámtarifai mértékét is”.

- 254 E körülmények nem támasztják alá azt a következtetést, hogy a Közösség nem jóhízeműen járt el. Hasonló módon a DSU által előírt jogorvoslatok igénybevétele sem tekinthető a Közösség részéről az eljárással történő visszaélésnek.
- 255 Végezetül, a bizalomvédelem elvének állítólagos megsértésre vonatkozóan hangsúlyozni kell, hogy az ezen elvre való hivatkozás joga valamennyi olyan piaci szereplőt megilleti, aki számára valamely intézmény jogos elvárást keletkeztetett (az Elsőfokú Bíróság T-466/93. sz., T-469/93. sz., T-473/93. sz., T-474/93. és T-477/93. sz., O'Dwyer és társai kontra Tanács egyesített ügyekben 1995. július 13-án hozott ítéletének [EBHT 1995., II-2071. o.] 48. pontja). A jelen esetben azonban a felperes nem bizonyította, hogy a közösség eljárása vagy magatartása hogyan adhatott jogos alapot ilyen elvárásokra. Mivel a felperes nem volt fél a Közösség és a kereskedelmi partnerei között folytatott, az 1993. évi és az 1999. évi rendelkezésekre vonatkozó vitában, az utóbbiak között folytatott véleménycsere nem adhatott alapot ilyen elvárásokra.
- 256 Ezenfelül még abban az esetben is, ha a Közösségnek általános kötelezettsége áll fenn a DSB határozatainak és ajánlásainak a WTO-egyezményekkel összeegyeztethető módon történő végrehajtására, ezt a kötelezettséget nem lehet olyannak tekinteni, amely a Közösséget az eredmény elérése érdekében alkalmazott mód vagy eszközök megválasztása tekintetében kötelezi. Ellenkezőleg, el kell ismerni, hogy az ezen egyezményekben rögzített rendelkezések bonyolultsága és az egyezményekben hivatkozott némely fogalom pontatlan jellege miatt a bécsi egyezmény 26. cikkében foglalt azon elv, mely szerint a nemzetközi szerződéseket jóhízeműen kell teljesíteni, a Közösség részéről azt kívánja meg, hogy ésszerű erőfeszítéseket tegyen a WTO-egyezményeknek megfelelő intézkedések elfogadására, míg a Közösségre hagyja a célkitűzés elérése módjának és eszközének megválasztását. A Bíróság így emlékeztetett arra, hogy „bár a szerződő felek mindegyike felelős az általa aláírt kötelezettségvállalások teljes körű végrehajtásáért, mégis, saját jogrendje keretében, szabadon választhatja meg az e cél eléréséhez szükséges jogi eszközöket, kivéve ha a tárgya és célja fényében értelmezett megállapodás maga határozza meg ezeket az eszközöket” (a fent hivatkozott Portugália kontra Tanács ügyben hozott ítélet 35. pontja). Tekintettel azon mérlegelési mozgásterre, amellyel a közösségi intézmények rendelkeznek politikáik megvalósítása és nemzetközi kötelezettségvállalásaik végrehajtása szükséges eszközeinek megválasztása során, a felperesnek nem volt megalapozott az a jogos elvárása, hogy az 1993. évi rendelkezések érdekeinek megfelelően kerülnek módosításra.

- 257 Mivel a felperes nem bizonyította olyan jogellenes cselekmény meglétét, amely alkalmas a Közösség szerződésen kívüli felelősségének megalapozására, a jelen jogalapot el kell utasítani.
- 258 A felperes érvelése szerint végezetül a jelen kereset elutasítása ellentétes lenne az emberi jogok és alapvető szabadságok védelméről szóló, 1950. november 4-i egyezmény 6. és 13. cikkében foglalt hatékony bírói jogvédelem elvével, valamint a közösségi ítélkezési gyakorlattal (a Bíróság 222/86. sz., Heylens és társai ügyben 1987. október 15-én hozott ítélete [EBHT 1987., 4097. o.]). A felperes úgy nyilatkozik azonban, hogy ez az elv nem képezi a keresetének közvetlen alapját, hanem útmutatásul kell szolgálnia az Elsőfokú Bíróság számára az általa történő értelmezés során. A jelen kártérítés iránti kereset az egyetlen olyan jogorvoslat, amely komoly lehetőséget biztosít a bírósági felülvizsgálatra, mivel az Elsőfokú Bíróság számos, a 2362/98 rendelet elleni megsemmisítés iránti keresetet és ideiglenes intézkedés iránti kérelmet elutasított mint megalapozatlant.
- 259 Az Elsőfokú Bíróság emlékeztet arra, hogy a közösségi jog szerint a jogalanyoknak joguk van a teljes és hatékony bírói védelemhez (a Bíróság elnöke a C-393/96 P [R]. sz., Antonissen kontra Tanács és Bizottság ügyben 1997. január 29-én hozott végzésének [EBHT 1997., I-441. o.] 36. pontja), és hogy a Szerződés keretében rendelkeztek a bírói védelem teljes rendszeréről a közösségi intézmények azon jogi aktusai tekintetében, amelyek joghatással rendelkeznek (a Bíróság 302/87. sz., Parlament kontra Tanács ügyben 1988. szeptember 27-én hozott ítéletének [EBHT 1988., 5615. o.] 20. pontja). A jelen ügyben a felperes ezen elvekre nem hivatkozhat azon kérelme tekintetében, hogy a keresetének helyt adjanak. A felperes abban a helyzetben volt, hogy élhetett a rendelkezésére álló jogi eszközökkel. Ezért a hatékony bírói védelem elvének mindenfajta megsértését ki kell zárni.
- 260 Az előző megfontolásokból következik, hogy a jelen ügyben nem teljesül a közösségi intézmény megtámadott cselekményének jogellenességéhez kapcsolódó feltétel. Ezért a keresetet, mint megalapozatlant, el kell utasítani.

A költségekről

- 261 Az eljárási szabályzat 87. cikkének 2. §-a alapján az Elsőfokú Bíróság a peresztes felet kötelezi a költségek viselésére, ha a pernyertes fél ezt kérte. Mivel a felperes peresztes lett, a Bizottság kérelmének megfelelően kötelezni kell a költségek viselésére.

A fenti indokok alapján,

AZ ELSŐFOKÚ BÍRÓSÁG (kibővített ötödik tanács)

a következőképpen határozott:

- 1) **A keresetet elutasítja.**
- 2) **A felperest kötelezi saját költségei, valamint a Bizottság költségeinek viselésére.**

Lindh

García-Valdecasas

Cooke

Mengozzi

Martins Ribeiro

Kihirdetve Luxembourgban, a 2005. február 3-i nyilvános ülésen.

H. Jung

P. Lindh

hivatalvezető

elnök

Tartalomjegyzék

Jogi háttér és a jogvita előzményei	II - 322
1. A 404/93 rendelet	II - 322
2. Az 1442/93 rendelet	II - 323
3. Az 1637/98 rendelet	II - 325
4. A 2362/98 rendelet	II - 328
5. A 216/2001 rendelet	II - 330
6. A 896/2001 rendelet	II - 331
7. A Kereskedelmi Világszervezet (WTO) „banán” vitájának összefoglalása	II - 332
Eljárás	II - 338
A felek kérelmei	II - 340
Az elfogadhatóságról	II - 340
1. A felek érvei	II - 340
2. Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 343
A keresetlevél az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-a c) pontjának való megfeleléséről	II - 343
A keresetlevél az eljárási szabályzat 44. cikke 1. §-a c) pontjának való megfeleléséről	II - 346
Az ügy érdeméről	II - 347
1. A jogalapok összefoglalása	II - 348
2. Az első, a WTO-szabályok megsértésére alapított jogalapról	II - 350
A Nakajima ítélezési gyakorlat értelmezéséről	II - 350
A felek érvei	II - 350
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 358
A Nakajima ítélezési gyakorlatnak a jelen ügyben történő alkalmazásáról	II - 363
A felek érvei	II - 363
Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 372
	II - 407

3.	A második, a Tanács által az 1637/98 rendelet végrehajtása érdekében a Bizottságnak adott megbízás megsértésére alapított jogalapról	II - 378
	A felek érvei	II - 378
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 381
4.	A harmadik, a közösségi jog általános elveinek megsértésére alapított jogalapról	II - 383
	Az első, a hátrányos megkülönböztetés tilalma elvére vonatkozó részről	II - 383
	Az elfogadhatóságról	II - 383
	– A felek érvei	II - 383
	– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 384
	Az ügy érdeméről	II - 385
	– A felek érvei	II - 385
	– Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 388
	A gazdasági tevékenység szabad gyakorlására vonatkozó második részről	II - 392
	A felek érvei	II - 392
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 393
	A harmadik, az arányosság elvére vonatkozó részről	II - 394
	A felek érvei	II - 394
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 395
5.	A negyedik, a jóhiszeműség és a bizalomvédelem nemzetközi jogi elvének megsértésére alapított jogalapról	II - 397
	A felek érvei	II - 397
	Az Elsőfokú Bíróság álláspontja	II - 401
	A költségekről	II - 406